

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

INDEKS ZAGROŻENIA UBÓSTWEM
W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM
ZA 2016 ROK

Kielce, 2017

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Ubóstwo w świętokrzyskim na tle innych regionów	5
2.1. Ubóstwo w Polsce	6
2.2. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów.....	11
3. Przestrzenne zróżnicowanie problemu ubóstwa w województwie świętokrzyskim	16
3.1. Metodologia.....	16
3.2. Bezrobocie	18
3.3. Osoby długotrwale bezrobotne	21
3.4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie	23
3.5. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca	25
3.6. Wskaźnik deprivacji lokalnej.....	28
3.6.1 Powiat buski.....	29
3.6.2 Powiat jędrzejowski	30
3.6.3 Powiat kazimierski.....	30
3.6.4 Powiat kielecki.....	31
3.6.5 Powiat konecki.....	31
3.6.6 Miasto Kielce.....	32
3.6.7 Powiat opatowski.....	32
3.6.8 Powiat ostrowiecki.....	33
3.6.9 Powiat pińczowski	33
3.6.10 Powiat sandomierski	34
3.6.11 Powiat skarżyski	34
3.6.12 Powiat starachowicki	35
3.6.13 Powiat staszowski	35
3.6.14 Powiat włoszczowski.....	36
3.7. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej.....	37
3.8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu wielodzietności	38
3.9. Rodziny niepełne	40
4. Indeks ubóstwa	42
5. Podsumowanie i wnioski.....	47
5. Spis map, tabel i wykresów	50
6. Aneks.....	53

1. Wstęp

Realizując ustawowe zadanie samorządu województwa wynikające z ustawy *o pomocy społecznej* tj. rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, systematycznie dokonuje analizy zasięgu ubóstwa w regionie. W niniejszym opracowaniu przedstawiono skalę problemu ubóstwa w regionie świętokrzyskim w świetle dostępnych danych statystycznych.

Analiza problemu ubóstwa w regionie świętokrzyskim została oparta na wynikach badań realizowanych przez m.in.: Główny Urząd Statystyczny oraz Wojewódzki Urząd Pracy. Na potrzeby niniejszej analizy z ww. badań wykorzystane zostały dane prezentujące międzyregionalne zróżnicowanie wskaźników ubóstwa oraz innych czynników, które korelują z tym zjawiskiem. W opracowaniu wykorzystano również dane pochodzące z Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), na podstawie których dokonano analizy wewnątrzregionalnego zróżnicowania skali ubóstwa w poszczególnych powiatach regionu świętokrzyskiego. Na potrzeby analizy wewnątrzregionalnej zbudowany został indeks, w skład którego weszły następujące zmienne: stopa bezrobocia, liczba osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wskaźnik deprivacji lokalnej – liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej, liczba osób w rodzinach wielodzietnych otrzymujących pomoc pieniężną w łącznej liczbie osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz liczba osób w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy w łącznej liczbie osób w rodzinach otrzymujących pomoc społeczną.

Monitoring zjawiska ubóstwa jest niezbędnym elementem realizacji zadań wynikających z Krajowego Programu Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym - Nowy Wymiar Aktywnej Integracji, a także Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020.

2. Ubóstwo w świętokrzyskim na tle innych regionów

Granice ubóstwa i ich definicje

Ubóstwo definiuje się jako stan niedostatku wynikający z niewystarczających dochodów. Definicje ubóstwa różnią się zależnie o tego, jaki dochód przyjmowany jest za granicę ubóstwa. O biedzie w sensie absolutnym, mówimy w przypadku kiedy uzyskiwane dochody umożliwiają tylko zaspokojenie niezbędnych potrzeb biologicznych pozwalających tylko na utrzymanie przy życiu. Istnieje także tzw. ustawowa granica ubóstwa, ustalona przez wysokość dochodu upoważniającego osoby i rodziny, które takiego dochodu nie osiągają do ubiegania się o pomoc społeczną. Ubóstwo może być pojmowane w sposób względny, w takim przypadku linią ubóstwa jest dochód relatywizowany do standardu materialnego danego społeczeństwa.

Ubóstwo absolutne

Ubóstwo absolutne definiuje się zazwyczaj w odniesieniu do poziomu minimum egzystencji. Jest to kwota obliczana corocznie przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, który pozwala jedynie na niezbędne wydatki, których nie można odłożyć w czasie. Dochody poniżej progu zagrażają zdrowiu człowieka i stanowią zagrożenie jego biologicznej egzystencji. Kwota jest wyliczana za pomocą tzw. koszyka w którego skład wchodzi jedynie wydatki na żywność, mieszkanie, lekarstwa, naprawę ubrań i w przypadku rodzin z dziećmi na podręczniki szkolne. W IV kwartale 2016 roku, wynosiło ono 550 zł dla gospodarstwa 1 - osobowego oraz 1486 zł dla gospodarstwa 4 - osobowego (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14).

Minimum egzystencji nie należy mylić z minimum socjalnym. W minimum socjalnym są uwzględniane wydatki potrzebne do funkcjonowania w społeczeństwie, a więc także minimalne wydatki na edukację, rozrywkę i kulturę. W 2016 roku wynosiło ono średnio 872,32 zł miesięcznie dla jednej osoby w gospodarstwie domowym składającym się z małżeństwa z dwojgiem dzieci (3 489,28 zł na rodzinę). Osoby żyjące poniżej minimum socjalnego są w grupie poważnie nim zagrożonej.

Ubóstwo ustawowe

Ubóstwo ustawowe jest definiowane na podstawie tzw. kryterium dochodowego ustalanego jako dochód poniżej którego można ubiegać się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. Aktualnie dla osoby samotnie gospodarującej jest to dochód nieprzekraczający

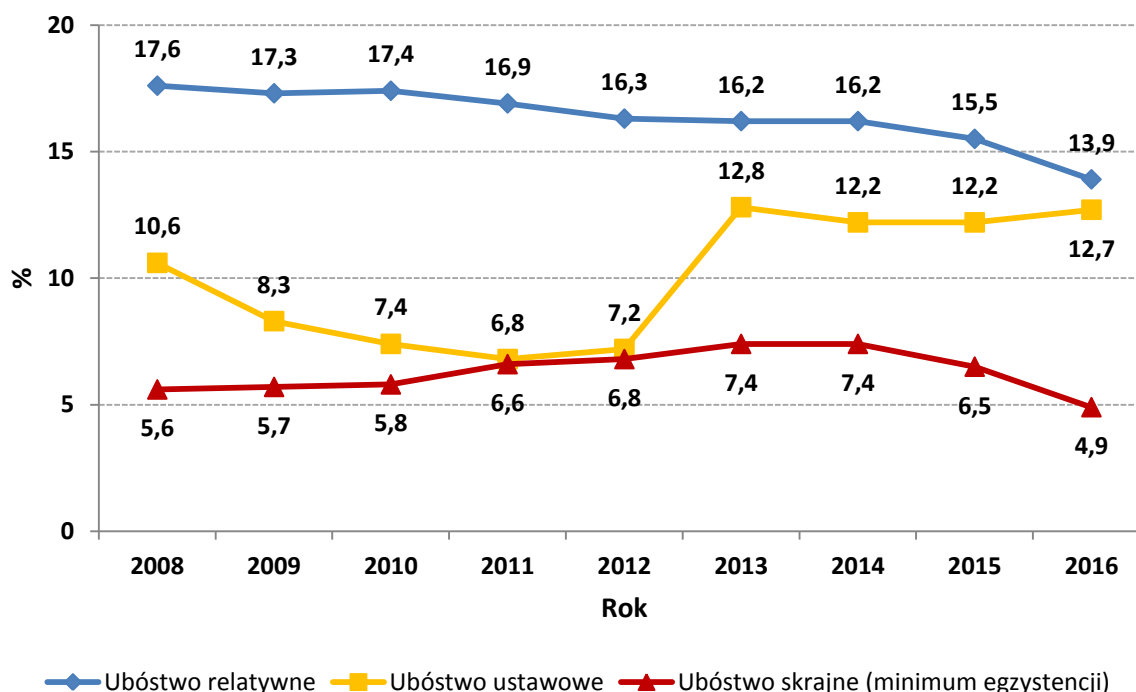
kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie - kwoty 514 zł. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej progi te aktualizowane są co 3 lata.

Ubóstwo relatywne

Jako granicę ubóstwa relatywnego przyjmuje się poziom wydatków gospodarstwa domowego niższy od połowy średnich wydatków w kraju. Ubóstwo relatywne jest związane z ogólną sytuacją ekonomiczną kraju. Może się zdarzyć, iż choć zasięg mierzonego w ten sposób ubóstwa zwiększy się np.: na skutek zwiększonego rozwarstwienia dochodów, to poziom życia, jaki kryje się pod tym pojęciem jednocześnie się polepszy. W IV kwartale 2016 roku granica ubóstwa relatywnego wynosiła 770 zł dla gospodarstwa 1 - osobowego, oraz 2080 zł dla gospodarstwa 4 osobowego (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14).

2.1. Ubóstwo w Polsce

Na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących zasięgu ubóstwa ekonomicznego w Polsce wynika, iż w 2016 roku nastąpiła wyraźna poprawa sytuacji gospodarstw domowych, co znalazło odzwierciedlenie w znaczącym zmniejszeniu się zasięgu ubóstwa (wykres 1).

Podstawową miarą oceniającą zasięg ubóstwa jest tzw. stopa ubóstwa, czyli odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od przyjętej granicy ubóstwa).

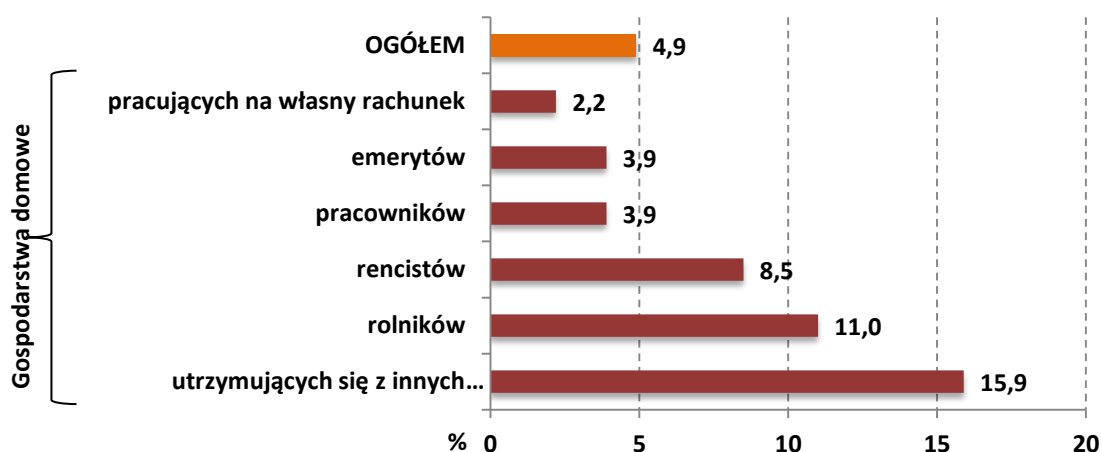
Wykres 1. Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2008-2016 według przyjętych granic ubóstwa.

Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnałne.

W 2016 roku w przypadku stopy ubóstwa skrajnego oraz stopy ubóstwa relatywnego zaobserwowano znaczące spadki wartości wskaźników w odniesieniu do roku poprzedniego. Wartości obu tych wskaźników spadły rok do roku o 1,6%, przy czym w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego żyło w 2016 roku ok. 5% osób w Polsce, natomiast poniżej relatywnej granicy ubóstwa ok. 14%. Stopa ubóstwa ustawowego pozostała na poziomie zbliżonym do obserwowanego w ciągu ostatnich 4 lat, osiągając w 2016 roku blisko 13% (wynika to głównie ze zmian wartości progu ubóstwa ustawowego w 2012 i 2015 roku)¹.

Obserwowany w 2016 roku spadek ubóstwa skrajnego dotyczył zdecydowanej większości branych pod uwagę grup ludności, przy czym najbardziej znaczącą poprawę w tym zakresie odnotowano wśród dzieci w wieku 0-17 lat, rodzin wielodzietnych, tj. małżeństw z 3 dziećmi na utrzymaniu oraz małżeństw z 4 i większą liczbą dzieci na utrzymaniu, w gospodarstwach z głową rodziny posiadającą wykształcenie co najwyżej gimnazjalne oraz zasadnicze zawodowe, wśród rolników, a także wśród mieszkańców wsi i małych miast o liczbie ludności nieprzekraczającej 20 tys. mieszkańców. Znacznie zmniejszył się również zasięg ubóstwa skrajnego w gospodarstwach z osobami niepełnosprawnymi, w tym w gospodarstwach z niepełnosprawnymi dziećmi do lat 16 oraz niepełnosprawną głową gospodarstwa domowego. Mimo istotnych spadków stopy ubóstwa w wymienionych powyżej grupach, wciąż należały one do najbardziej zagrożonych ubóstwem skrajnym.

Zasięg ubóstwa jest wyraźnie zróżnicowany w zależności od grupy społeczno – ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła dochodów (wykres 2).

Wykres 2. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku wg grup społeczno ekonomicznych (% osób w gospodarstwach domowych).

Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnalne.

¹ Główny Urząd Statystyczny, Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.

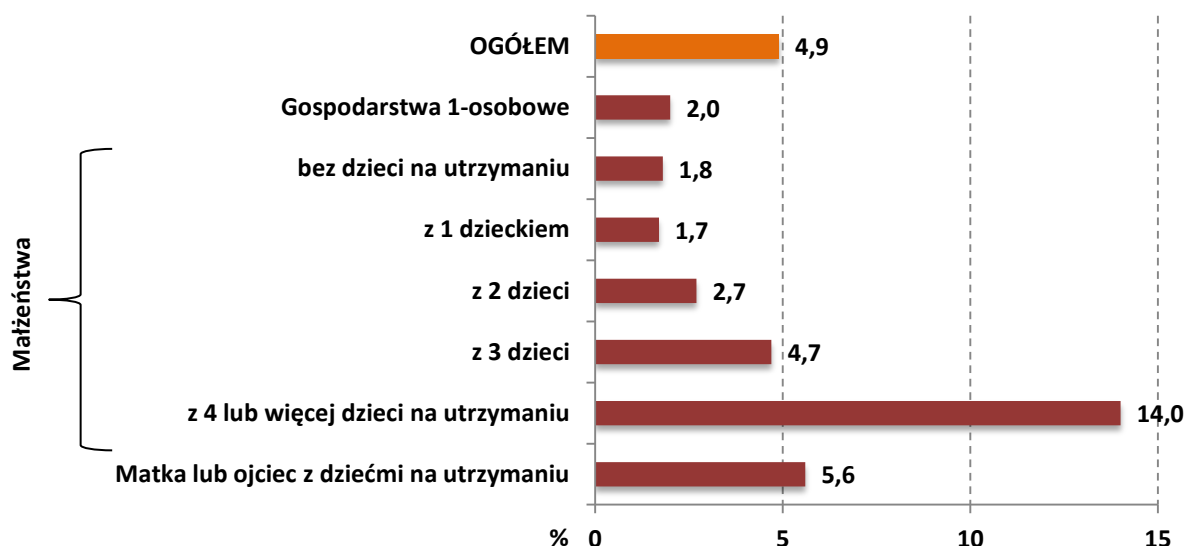
W 2016 roku podobnie jak w latach ubiegłych w najtrudniejszej sytuacji znajdowały się osoby żyjące w gospodarstwach domowych utrzymujących się z tzw. innych niezarobkowych źródeł (stopa ubóstwa skrajnego odnotowana została na poziomie 15,9%). Bardziej niż przeciętnie narażeni na ubóstwo byli członkowie gospodarstw domowych rolników (11%) oraz gospodarstw utrzymujących się głównie z rent (8,5%). Zasięg ubóstwa skrajnego gospodarstw domowych w przypadku grup pracowników i emerytów ukształtował się na poziomie 3,9%. Najniższy odsetek osób zagrożonych ubóstwem odnotowano natomiast w gospodarstwach domowych, których głównym źródłem utrzymania jest praca na własny rachunek – stopa ubóstwa skrajnego w tej grupie ukształtowała się na poziomie 2,2% (tabela 1).

Tabela 1. Zasięg ubóstwa według grup społeczno – ekonomicznych gospodarstw domowych w latach 2013 – 2016.

Wyszczególnienie	% osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej											
	granicy ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji)				relatywnej granicy ubóstwa				ustawowej granicy ubóstwa			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM	7,4	7,4	6,5	4,9	16,2	16,2	15,5	13,9	12,8	12,2	12,2	12,7
grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych												
pracujących na własny rachunek	3,9	4,1	3,1	2,2	9,2	8,9	8,9	8,3	7,5	6,8	7,0	8,1
emerytów	4,8	5,8	5,0	3,9	11,4	12,1	11,4	10,9	6,8	7,2	7,3	8,0
pracowników	6,4	6,5	5,6	3,9	14,9	15,2	14,4	12,5	12,0	11,9	11,7	11,9
rencistów	13,2	12,5	10,7	8,5	26,3	25,5	23,2	21,8	18,2	17,8	15,9	16,9
rolników	13,4	12,1	14,7	11,0	26,7	28,0	28,9	26,5	22,8	21,2	25,2	25,8
utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł	21,5	21,1	17,9	15,9	39,0	36,2	36,1	31,6	34,6	29,9	30,3	30,6

Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnałne.

Analizując granicę ubóstwa skrajnego ze względu na typ gospodarstwa domowego, najbardziej zagrożone ubóstwem były podobnie jak w latach poprzednich rodziny wielodzietne mimo ponad 4% spadku wskaźnika w odniesieniu do 2015 roku.

Wykres 3. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku wg typów gospodarstw domowych (% osób w gospodarstwach domowych).

Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnalne.

W 2016 roku poniżej minimum egzystencji żyła blisko co dwudziesta osoba w gospodarstwach małżeństw z 3 dzieci oraz co siódma osoba w gospodarstwach małżeństw z 4 lub większą liczbą dzieci. Osoby tworzące rodziny niepełne były we względnie lepszej sytuacji. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym dla rodzin niepełnych z 2 dziećmi wyniósł 2,7%, natomiast z 1 dzieckiem 1,7%. W roku analizy w przypadku gospodarstw 1 osobowych zagrożonych ubóstwem skrajnym było 2% gospodarstw, czyli co 50 osoba.

Tabela 2. Zasięg ubóstwa według typów gospodarstw domowych w latach 2013 – 2016.

Wyszczególnienie	% osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej											
	granicy ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji)				relatywnej granicy ubóstwa				ustawowej granicy ubóstwa			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM	7,4	7,4	6,5	4,9	16,2	16,2	15,5	13,9	12,8	12,2	12,2	12,7
1 osobowe	2,5	2,3	2,5	2,0	6,1	5,5	6,0	5,9	2,6	2,2	2,8	3,4
małżeństwa:												
bez dzieci na utrzymaniu	1,9	1,8	1,6	1,8	5,3	5,2	5,3	5,9	1,8	1,6	1,7	2,7
z 1 dzieckiem	2,4	2,7	1,8	1,7	6,9	6,4	6,6	6,5	3,9	3,6	3,5	4,3
z 2 dziećmi	4,7	4,5	4,0	2,7	12,1	11,2	11,8	10,0	9,9	9,0	9,6	10,0
z 3 dziećmi	10,2	11,2	9,0	4,7	23,1	24,1	21,8	16,5	21,8	21,8	20,5	20,6
z 4 i więcej dzieci na utrzymaniu	22,8	26,9	18,1	14,0	46,7	48,3	45,0	33,6	49,8	47,8	46,3	40,6
matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	7,9	5,6	6,5	5,6	20,4	14,5	13,5	12,0	17,7	12,1	11,5	11,8

Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnalne.

Wykształcenie jest jednym z najważniejszych czynników różnicujących zagrożenie ubóstwem. Zasadniczo, im wyższe wykształcenie, tym mniejsze jest ryzyko życia poniżej minimum egzystencji. Wśród gospodarstw domowych w których głowa rodziny uzyskała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne, odsetek osób skrajnie ubogich wyniósł w 2016 roku 12,4% mniej o -4,1% w odniesieniu do 2015 roku, natomiast w gospodarstwach domowych, w których głowa rodziny posiadała wykształcenie wyższe - niecały jeden procent (tabela 3).

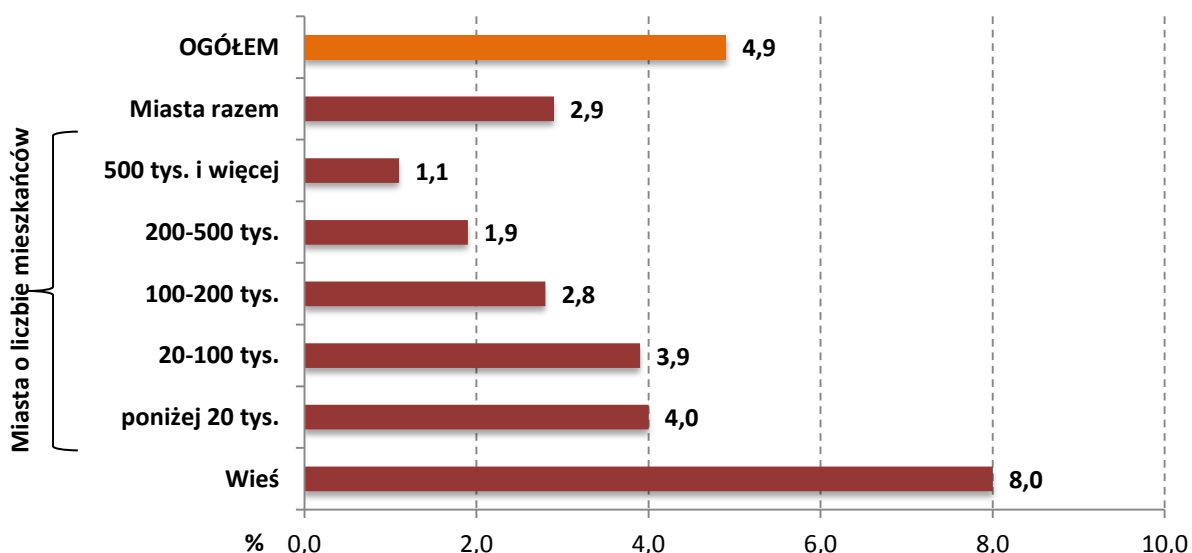
Tabela 3. Zasięg ubóstwa według poziomu wykształcenia głowy gospodarza domowego* w latach 2013 – 2016.

Wyszczególnienie	% osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej											
	granicy ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji)				relatywnej granicy ubóstwa				ustawowej granicy ubóstwa			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM	7,4	7,4	6,5	4,9	16,2	16,2	15,5	13,9	12,8	12,2	12,2	12,7
co najwyżej gimnazjalne	16,8	18,2	16,5	12,4	32,3	33,3	32,2	28,3	25,5	25,9	25,6	24,7
zasadnicze zawodowe	10,5	10,1	9,7	7,3	23,0	23,0	22,4	20,1	18,3	17,2	18,2	18,7
średnie	4,4	4,7	3,6	2,7	10,8	11,2	10,8	9,9	8,4	8,1	8,0	9,2
wyższe	0,9	0,9	0,6	0,8	3,1	2,9	2,7	3,4	2,1	1,9	2,0	3,0

*Głowa gospodarstwa domowego (zwana również osobą odniesienia) jest to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga najwyższy, stały w dłuższym okresie czasu, dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnałne.

W 2016 roku zasięg ubóstwa skrajnego na wsi był blisko trzykrotnie wyższy niż w miastach. Różnica ta jest szczególnie wyraźna, gdy sytuację na wsi porównuje się z sytuacją w największych miastach (500 tys. lub więcej mieszkańców). W skrajnym ubóstwie żyło w 2016 roku prawie 3% mieszkańców miast ogółem (od ok. 1% w największych miastach, do ok. 4% w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców). Na wsi odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji zmniejszył się o 3,3% w odniesieniu do 2015 roku i wyniósł 8% w 2016 roku (wykres 4).

Wykres 4. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku wg klasy miejscowości zamieszkania (% osób w gospodarstwach domowych).

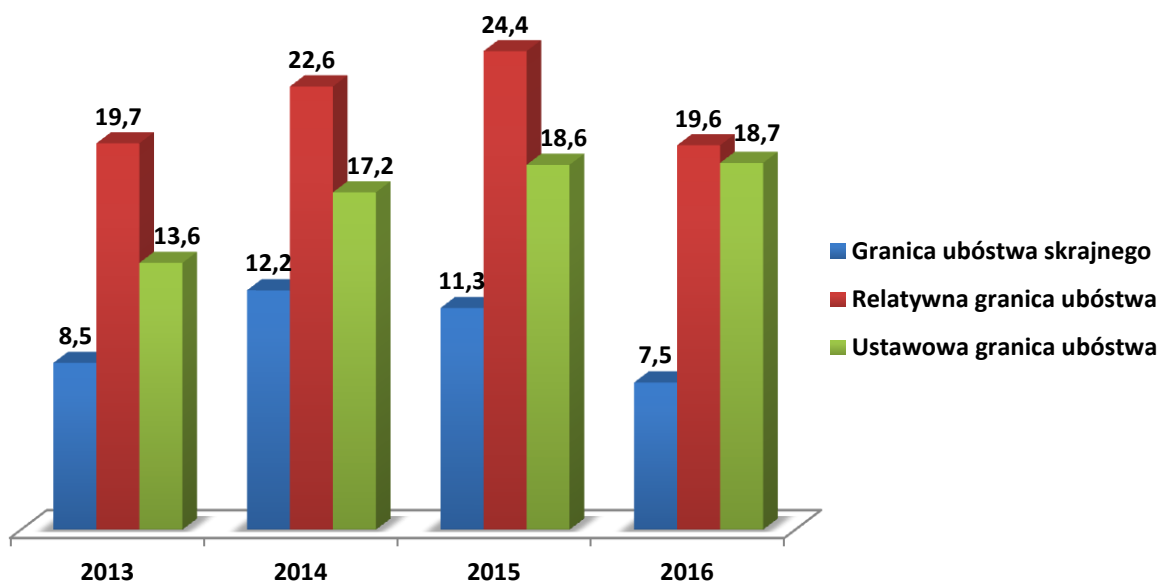
Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnalne.

2.2 Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów

Analiza danych dotyczących zasięgu ubóstwa na przestrzeni lat 2013-2016 w województwie świętokrzyskim wskazuje, iż w okresie od 2013 do 2016 roku w przypadku zasięgu ubóstwa mierzonego według ustawowej granicy ubóstwa występowała tendencja wzrostowa. Z odwrotnym trendem mieliśmy do czynienia w przypadku analizy zjawiska ubóstwa mierzonego według granicy ubóstwa skrajnego oraz relatywnej granicy ubóstwa w okresie od 2015 do 2016 roku (wykres 5).

W przypadku pomiaru z zastosowaniem ustawowej granicy ubóstwa, wpływ na wzrost tego wskaźnika miała zmiana kryteriów dostępu do świadczeń pomocy społecznej tj. poprzez podniesienie progu interwencji socjalnej zwiększyła się potencjalna grupa osób uprawnionych do pobierania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Natomiast z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że czynnikami, które w największym stopniu przyczyniły się do spadku zasięgu ubóstwa skrajnego i relatywnego w 2016 roku były: wzrost wynagrodzeń, spadek bezrobocia, a w przypadku rodzin z dziećmi wprowadzenie od 1 kwietnia 2016 r. świadczenia wychowawczego.

Wykres 5. Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2011 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej na podstawie: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r.”, GUS opracowanie sygnalne.

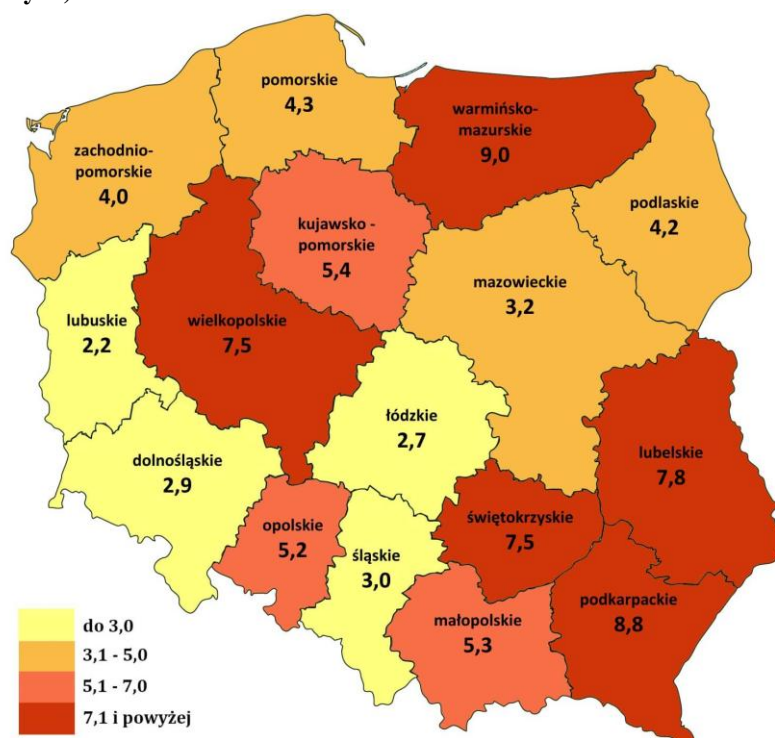
Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na zróżnicowanie zasięgu ubóstwa w poszczególnych województwach. W 2016 roku najwyższą stopę ubóstwa odnotowano w województwie: warmińsko-mazurskim i podkarpackim oraz w województwach: lubelskim, świętokrzyskim i wielkopolskim (po ok. 7,5-9%). Najniższą wartość wskaźnika ubóstwa skrajnego zaobserwowano natomiast w województwach: lubuskim, łódzkim, dolnośląskim, śląskim i mazowieckim (po ok. 2-3%). Województwo świętokrzyskie za podkarpackim i warmińsko-mazurskim osiąga najwyższy wskaźnik relatywnej granicy ubóstwa. W 2016 roku świętokrzyskie obok warmińsko – mazurskiego to województwo, w którym odnotowano najwyższy odsetek osób w gospodarstwach domowych zagrożonych ubóstwem mierzonym według ustawowej granicy ubóstwa.

Tabela 4. Zasięg ubóstwa według województw w latach 2013 – 2016.

Wyszczególnienie	% osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej											
	granicy ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji)				relatywnej granicy ubóstwa				ustawowej granicy ubóstwa			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM	7,4	7,4	6,5	4,9	16,2	16,2	15,5	13,9	12,8	12,2	12,2	12,7
Województwo:												
Dolnośląskie	5,1	5,6	4,0	2,9	12,1	12,0	11,9	10,5	8,9	8,8	9,5	9,2
Kujawsko-pomorskie	9,6	9,5	6,3	5,4	18,8	20,2	15,9	13,8	16,0	15,6	12,5	13,8
Lubelskie	9,4	8,2	8,6	7,8	21,5	17,1	19,2	18,5	17,6	12,8	14,9	17,2
Lubuskie	6,4	7,8	4,8	2,2	15,0	17,4	13,5	9,0	12,2	13,3	11,4	8,8
Łódzkie	6,1	5,4	5,4	2,7	12,5	13,1	12,3	9,3	9,7	9,4	10,3	9,1
Małopolskie	6,0	6,6	8,4	5,3	15,8	16,9	18,4	16,9	12,2	12,1	14,3	16,1
Mazowieckie	5,7	5,2	4,1	3,2	12,4	11,4	10,3	10,1	9,9	8,1	8,3	8,5
Mazowieckie bez Warszawy	8,2	7,7	5,9	4,5	17,2	16,0	14,9	14,2	14,0	11,4	11,9	12,0
Opolskie	6,1	8,0	6,5	5,2	16,1	14,0	13,7	10,6	11,7	10,5	10,6	10,3
Podkarpackie	9,4	8,7	9,3	8,8	20,9	21,1	21,0	22,3	16,9	15,3	17,1	21,3
Podlaskie	11,2	10,9	7,8	4,2	22,7	23,9	19,1	17,0	17,6	18,0	13,4	14,7
Pomorskie	9,2	6,5	8,6	4,3	19,2	14,8	16,8	12,5	15,4	11,6	13,6	11,5
Śląskie	4,9	4,7	3,4	3,0	11,2	11,9	10,7	10,3	8,3	8,9	7,8	9,0
Świętokrzyskie	8,5	12,2	11,3	7,5	19,7	22,6	24,4	19,6	13,6	17,2	18,6	18,7
Warmińsko-mazurskie	13,2	14,8	12,5	9,0	25,4	26,0	25,0	20,3	20,2	21,0	21,1	18,6
Wielkopolskie	8,9	10,1	8,9	7,5	19,2	21,7	20,8	18,5	15,5	16,4	16,7	16,6
Zachodnio-pomorskie	7,1	7,2	3,6	4,0	15,3	15,3	10,7	11,8	11,6	12,0	8,1	9,7

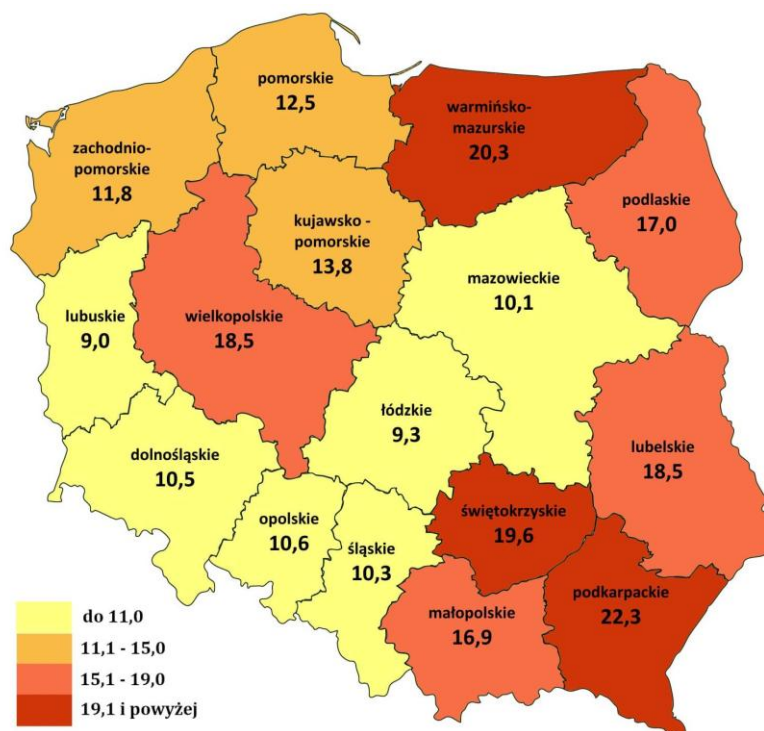
Źródło: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w latach 2013 - 2016”, GUS.

Mapa 1. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych).

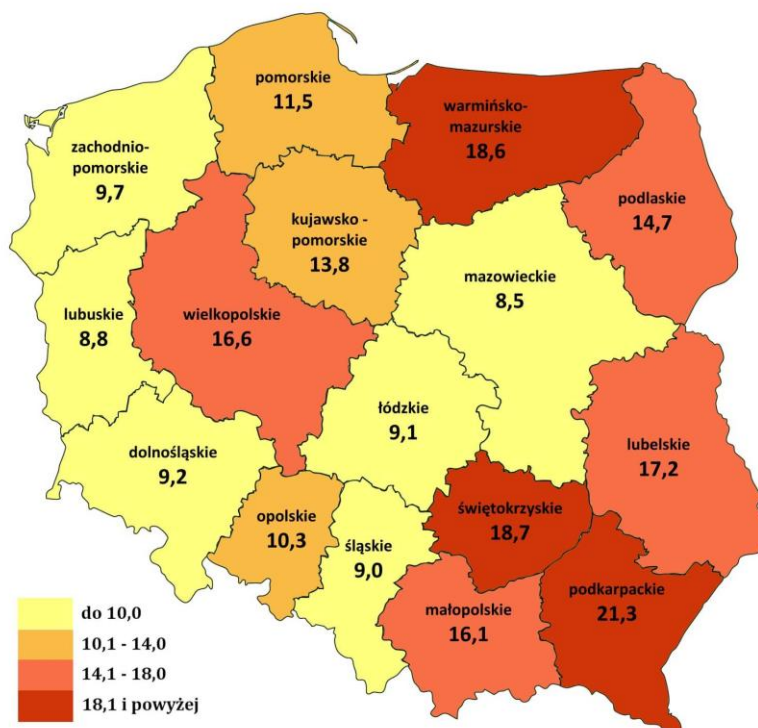
Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej na podstawie: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w latach 2013 - 2016”, GUS.

Mapa 2. Zasięg ubóstwa relatywnego w 2016 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych).

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej na podstawie: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w latach 2013 - 2016”, GUS.

Mapa 3. Zasięg ubóstwa ustawowego w 2016 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych).

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej na podstawie: „Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w latach 2013 - 2016”, GUS.

3. Przestrzenne zróżnicowanie problemu ubóstwa w województwie świętokrzyskim

3.1. Metodologia

W ramach przeprowadzonej analizy danych zastanych, w celu konstrukcji indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim (zagregowanych do poziomu powiatów), nie posługujemy się relatywnymi i absolutnymi granicami ubóstwa. Sytuacja zagrożenia ubóstwem zdefiniowana została w oparciu o szereg wskaźników dla zmiennych o charakterze społeczno-ekonomicznym. Indeks jest bardzo efektywnym narzędziem analizy danych. Podczas gdy analiza pojedynczej informacji (np. pomiar poziomu ubóstwa w oparciu o jego relatywną czy absolutną granicę) stanowi tylko bardzo ogólny wskaźnik danej zmiennej, to uwzględnienie kilku informacji może być źródłem całościowych, dużo dokładniejszych wskazań. Indeks pozwala podsumować wiele wskaźników w pojedynczym wyniku liczbowym. Wśród przyjętych zmiennych tylko jedna bezpośrednio świadczy o ubóstwie (ustawowa granica ubóstwa), tj. wskaźnik deprivacji lokalnej mierzony jako liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców; pozostałe zmienne nie mówią wprost o poziomie ubóstwa, ale są ważnymi determinantami sytuacji ekonomicznej i społecznej tych jednostek, która z kolei przekłada się na zagrożenie ubóstwem. Głównym założeniem podczas konstruowania narzędzia było uzyskanie możliwości porównywania powiatów z naszego regionu pod względem zagrożenia ubóstwem.

W celu zdiagnozowania poziomu ubóstwa w powiatach województwa świętokrzyskiego uwzględniono monetarne oraz niemonetarne determinanty ubóstwa. Dla potrzeb opracowania przy ustaleniu zmiennych diagnostycznych wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego, sprawozdania Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach i przyjęto następujące zmienne:

X^1 – stopa bezrobocia,

X^2 – odsetek osób długotrwale bezrobotnych,

X^3 – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,

X^4 – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca,

X^5 – wskaźnik deprivacji lokalnej – liczba osób, którym przyznano świadczenie na 1 000 mieszkańców,

X^6 – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,

X^7 – liczba osób w rodzinach wielodzietnych otrzymujących pomoc w łącznej liczbie osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej,

X^8 – liczba osób w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy w łącznej liczbie osób w rodzinach otrzymujących pomoc społeczną.

Powyższe zmienne diagnostyczne poddane zostały standaryzacji oraz normalizacji. Wartości wskaźników w podziale na powiaty posegregowano według rankingów tworzonych dla poszczególnych wskaźników, gdzie wartość wskaźnika w przedziale od 1 do 3 oznacza niskie wartości, 4-6 średnie, natomiast 7-9 wysokie. Wartości przypisane konkretnym wskaźnikom (dla każdego przedział ten wynosił od 1 do 9) zostały ustalone na podstawie rozpiętości wartości zmiennych osiąganych przez jednostki analizy (tj. powiaty) w danym roku. Przyporządkowanie wartości rankingowych poszczególnych zmiennych wchodzących w skład Indeksu nastąpiło poprzez odjęcie od najwyższej wartości, którą osiągnęły poszczególne zmienne wartości najmniejszej, a następnie uzyskany wynik podzielony został przez 9, przez co wyznaczone zostały przedziały rankingowe.

Tabela 5. Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa.

Wartość wskaźnika	Określone wartości zmiennych
1	niskie
2	
3	
4	średnie
5	
6	
7	wysokie
8	
9	

Źródło: Opracowanie własne: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Następnie sporządzono ogólny indeks zagrożenia ubóstwem dla regionu w oparciu o dane cząstkowe uzyskane z poszczególnych wskaźników i rankingów w podziale według powiatów. Należy zaznaczyć, iż trzem wskaźnikom: liczba osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie osób bezrobotnych, wskaźnik deprivacji lokalnej – liczba osób, którym przyznano świadczenie na 1 000 mieszkańców, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej, nadane zostały rangi tj. przyporządkowane im wartości rankingowe zostały pomnożone (x 1,2).

Efektem końcowym było uzyskanie rankingu świętokrzyskich powiatów najbardziej zagrożonych ubóstwem w roku 2016 roku.

3.2 Bezrobocie

Jednym z najbardziej istotnych czynników niemonetarnych generujących ubóstwo jest bezrobocie. Ubóstwo jest ściśle z nim związane, wzrost liczby osób pozostających bez pracy zawsze skutkuje zwiększeniem odsetka zagrożonych biedą. Na koniec grudnia 2016 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim wyniosła 10,8% i była o 1,7% niższa niż w 2015 roku. W stosunku do średniej stopy bezrobocia w Polsce (8,3%) stopa bezrobocia w naszym regionie na koniec 2016 roku była wyższa o 2,5%. W 2016 roku wyższą niż w województwie świętokrzyskim stopę bezrobocia odnotowano w województwach: warmińsko – mazurskim (14,2%), kujawsko – pomorskim (12,1%), podkarpackim (11,6%) oraz zachodniopomorskim (11,0%) - tabela 6.

Tabela 6. Bezrobocie w Polsce w latach 2015 – 2016.

Województwo:	Stopa bezrobocia [%]			Bezrobotni zarejestrowani [tys.]		
	XII.2015	XII.2016	Zmiana	XII.2015	XII.2016	Zmiana
Dolnośląskie	8,6	7,3	-1,3	99,9	86,0	-13,9
Kujawsko-Pomorskie	13,3	12,1	-1,2	107,3	98,5	-8,8
Lubelskie	11,7	10,4	-1,3	107,9	95,6	-12,3
Lubuskie	10,6	8,7	-1,9	39,3	32,4	-6,9
Łódzkie	10,3	8,6	-1,7	109,5	91,0	-18,5
Małopolskie	8,4	6,7	-1,7	119,6	96,5	-23,1
Mazowieckie	8,4	7,2	-1,2	216,5	188,9	-27,6
Opolskie	10,2	9,0	-1,2	36,2	32,4	-3,8
Podkarpackie	13,2	11,6	-1,6	123,5	107,6	-15,9
Podlaskie	11,8	10,4	-1,4	55,0	48,4	-6,6
Pomorskie	9,0	7,3	-1,7	77,7	64,1	-13,6
Śląskie	8,2	6,6	-1,6	148,5	120,0	-28,5
Świętokrzyskie	12,5	10,8	-1,7	66,1	57,1	-9,0
Warmińsko-Mazurskie	16,3	14,2	-2,1	83,5	73,1	-10,4
Wielkopolskie	6,2	5,0	-1,2	93,3	77,7	-15,6
Zachodniopomorskie	13,3	11,0	-2,3	79,4	65,8	-13,6

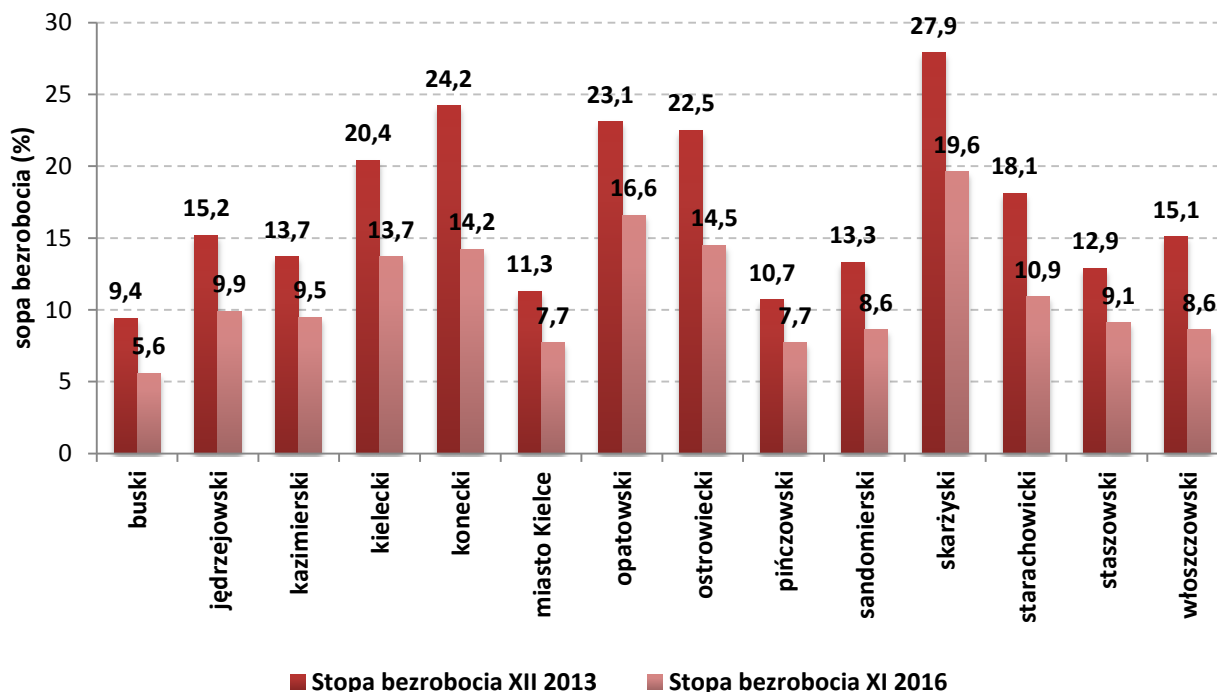
Źródło: Bezrobocie w województwach w 2016r., WUP Kielce.

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach obserwuje się systematyczny spadek wartości stopy bezrobocia w regionie świętokrzyskim. W stosunku do 2013 roku stopa bezrobocia w regionie zmniejszyła się o 5,8%. Na przestrzeni lat 2013 – 2016 najwyższy spadek stopy bezrobocia odnotowano w powiatach koneckim (10,0%), jak również skarżyskim (8,3%) oraz ostrowieckim (8,0%) - tabela 7.

Tabela 7. Zmiana stopy bezrobocia wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2016r. w stosunku do 2013r.

Powiat	Stopa bezrobocia [%]		Zmiana stopy bezrobocia [%]
	XII.2013	XII.2016	
WOJEWÓDZTWO	16,6	10,8	-5,8
buski	9,4	5,6	-3,8
jędrzejowski	15,2	9,9	-5,3
kazimierski	13,7	9,5	-4,2
kielecki	20,4	13,7	-6,7
konecki	24,2	14,2	-10,0
m. Kielce	11,3	7,7	-3,6
opatowski	23,1	16,6	-6,5
ostrowiecki	22,5	14,5	-8,0
pińczowski	10,7	7,7	-3,0
sandomierski	13,3	8,6	-4,7
skarżyski	27,9	19,6	-8,3
starachowicki	18,1	10,9	-7,2
staszowski	12,9	9,1	-3,8
włoszczowski	15,1	8,6	-6,5

Źródło: Raporty: XII.2013r., XII 2016r., : Wojewódzki Urząd Pracy, Kielce.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w latach 2013 – 2016.

Źródło: Opracowanie własne: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

W 2016 roku we wszystkich powiatach województwa świętokrzyskiego odnotowano zmniejszenie liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotni i stopy bezrobocia. Największy spadek stopy bezrobocia na koniec 2016 roku w odniesieniu do grudnia 2015 roku odnotowany został w powiecie koneckim (z 17,4% do 14,2%), opatowskim (z 19,8% do 16,6%), ostrowieckim (z 17,5% do 14,5%) oraz skarżyskim (z 22,3% do 19,6%). Terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia na koniec 2016 roku w regionie kształtowało się następująco:

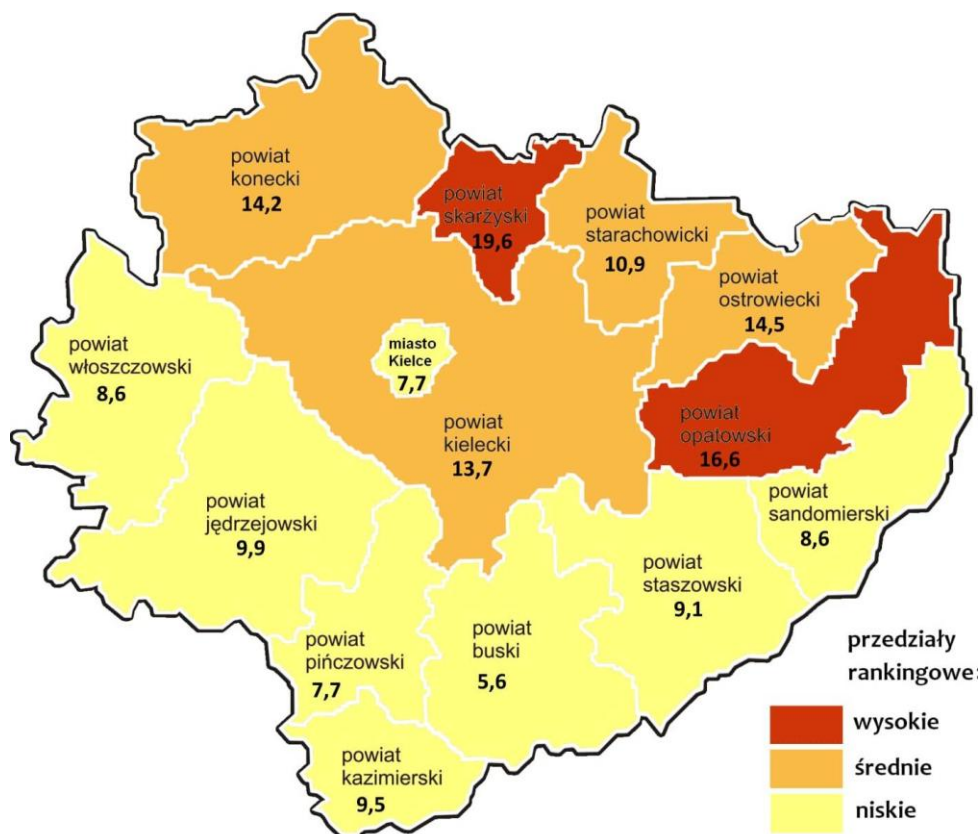
- ❖ Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:
 - ✓ buskim 5,6% (spadek o – 1,7 w stosunku do 2015 roku);
 - ✓ m. Kielce 7,7% (- 1,0%);
 - ✓ pińczowskim 7,7% (- 1,0%);
 - ✓ sandomierskim 8,6% (- 0,3%).
 - ✓ włoszczowskim 8,6% (- 0,5%)
- ❖ Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:
 - ✓ skarżyskim 19,6% (- 2,7%);
 - ✓ opatowskim 16,6% (- 3,2%);
 - ✓ ostrowieckim 14,5% (- 3,0%);
 - ✓ koneckim 14,2% (- 3,2%).

Tabela 8. Bezrobocie w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016 roku.

Powiat	Bezrobotni zarejestrowani (liczba)			Stopa bezrobocia w % (wskaźnik l. bezrobotnych do l. czynnych zawodowo)			Wartości wskaźnika
	XII.2015	XII.2016	Zmiana	XII.2015	XII.2016	Zmiana	
WOJEWÓDZTWO	66 131	57 126	-9 005	12,5	10,8	-1,7	
buski	2 581	2 028	-553	7,1	5,6	-1,5	1
jędrzejowski	4 238	3 481	-757	12,1	9,9	-2,2	3
kazimierski	1 746	1 586	-160	10,5	9,5	-1,0	3
kielecki	11 177	9 925	-1 252	15,5	13,7	-1,8	6
konecki	5 244	4 216	-1 028	17,4	14,2	-3,2	6
m. Kielce	9 378	8 326	-1 052	8,7	7,7	-1,0	2
opatowski	4 681	3 857	-824	19,8	16,6	-3,2	8
ostrowiecki	6 836	5 525	-1 311	17,5	14,5	-3,0	6
pińczowski	1 508	1 327	-181	8,7	7,7	-1,0	2
sandomierski	3 229	3 140	-89	8,9	8,6	-0,3	3
skarżyski	5 808	4 964	-844	22,3	19,6	-2,7	9
starachowicki	4 815	4 106	-709	13	10,9	-2,1	4
staszowski	3 051	2 890	-161	9,6	9,1	-0,5	3
włoszczowski	1 839	1 755	-84	9,1	8,6	-0,5	3

Źródło: „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2016 roku”, WUP Kielce.

Mapa 4. Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.3 Osoby długotrwale bezrobotne

Kolejną zmianą wchodzącą w skład indeksu ubóstwa jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Osobą długotrwale bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia przez minimum rok w ciągu ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie wykluczeniem społecznym i biedą rośnie w przypadku osób długotrwale pozostających poza rynkiem pracy. Z kolei długotrwale ubóstwo zwiększa prawdopodobieństwo dziedziczenia biedy.

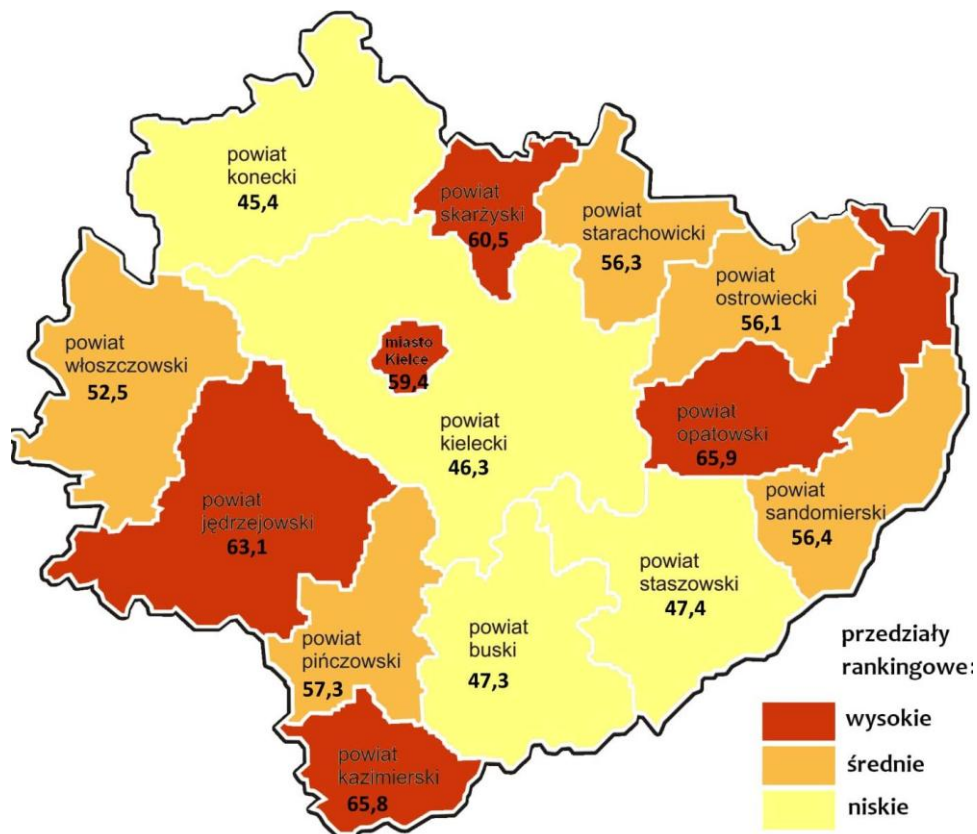
Na koniec grudnia 2016 roku w województwie świętokrzyskim zarejestrowanych było 31 437 osób długotrwale bezrobotnych (55% ogółu osób zarejestrowanych jako bezrobotni). Najniższą wartość wskaźnika liczby osób długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem odnotowano w powiecie koneckim (45,4%). Natomiast najwyższą wartość ww. wskaźnika odnotowano w powiatach: opatowskim (65,9%) oraz kazimierskim (65,8%). - tabela 9.

Tabela 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem (%) w latach 2015-2016.

Powiat	Liczba osób długotrwale bezrobotnych			Liczba osób długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem (%)			Wartości wskaźnika	*1,2
	XII.2015	XII.2016	Zmiana	XII.2015	XII.2016	Zmiana		
WOJEWÓDZTWO	37 123	31 437	-5 686	56,1	55,0	-1,1		
buski	1 250	960	-290	48,4	47,3	-1,1	1	1,2
jędrzejowski	2 713	2197	-516	64	63,1	-0,9	8	9,6
kazimierski	1 204	1043	-161	68,9	65,8	-3,1	9	10,8
kielecki	5 608	4600	-1 008	50,1	46,3	-3,8	1	1,2
konecki	2 732	1916	-816	52	45,4	-6,6	1	1,2
m. Kielce	5575	4943	-632	59,4	59,4	0,0	7	8,4
opatowski	3 157	2543	-614	67,4	65,9	-1,5	9	10,8
ostrowiecki	3 844	3098	-746	56,2	56,1	-0,1	5	6,0
pińczowski	827	760	-67	54,8	57,3	+2,5	6	7,2
sandomierski	1 751	1772	+21	54,2	56,4	+2,2	5	6,0
skarżyski	3 652	3002	-650	62,8	60,5	-2,3	7	8,4
starachowicki	2 653	2312	-341	55	56,3	+1,3	5	6,0
staszowski	1 256	1369	+113	41,1	47,4	+6,3	1	1,2
włoszczowski	901	922	+21	48,9	52,5	+3,6	4	4,8

Źródło: „Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w woj. świętokrzyskim w 2016 roku”, WUP Kielce.

Mapa 5. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.4 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie

Poziom miesięcznego wynagrodzenia brutto to jeden z najważniejszych, monetarnych czynników mających wpływ na poziom zagrożenia ubóstwem. W 2016 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w skali kraju wyniosło 4290,52 zł, natomiast w województwie świętokrzyskim jego wysokość ukształtowała się na poziomie 3669,57 zł i była wyższa o 88,95 zł w stosunku do 2015 roku. Województwo świętokrzyskie znalazło się wśród województw, w których odnotowane jest najniższe przeciętne wynagrodzenie brutto w kraju, zaraz za województwem: warmińsko – mazurskim i podkarpackim (tabela 10 i 11).

Tabela 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w 2016r.

Województwo	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł]		Wzrost (+) Spadek (-) [zł]
	2015	2016	
POLSKA	4150,88	4 290,52	+139,64
Dolnośląskie	4204,24	4 385,84	+181,60
Kujawsko – Pomorskie	3540,25	3 672,98	+132,73
Lubelskie	3699,48	3 815,95	+116,47
Lubuskie	3567,60	3 734,90	+167,30
Łódzkie	3790,76	3 925,10	+134,34
Małopolskie	3906,96	4 077,91	+170,95
Mazowieckie	5094,46	5 240,86	+146,40
Opolskie	3793,28	3 927,04	+133,76
Podkarpackie	3527,62	3 653,67	+126,05
Podlaskie	3647,08	3 767,20	+120,12
Pomorskie	4132,13	4 274,73	+142,60
Śląskie	4221,45	4 295,29	+73,84
Świętokrzyskie	3580,62	3 669,57	+88,95
Warmińsko – Mazurskie	3495,02	3 619,16	+124,14
Wielkopolskie	3728,52	3 894,10	+165,58
Zachodniopomorskie	3 793,68	3 946,28	+152,60

Źródło: „Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2016 roku”, BDL, GUS.

Szczegółowa analiza danych przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie świętokrzyskim wykazała, iż najwyższe wynagrodzenie brutto w 2016 roku odnotowano w powiecie jędrzejowskim – wyniosło ono 3994,49 zł, zaś najniższe w powiecie kazimierskim (3240,31 zł) oraz opatowskim (3278,64 zł) i kieleckim (3289,77 zł).

Powiaty w których przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe od średniej wojewódzkiej to: powiat jędrzejowski (3994,49 zł), powiat staszowski (3939,91 zł), miasto Kielce (3920,24 zł) oraz sandomierski (3753,75 zł). W pozostałych

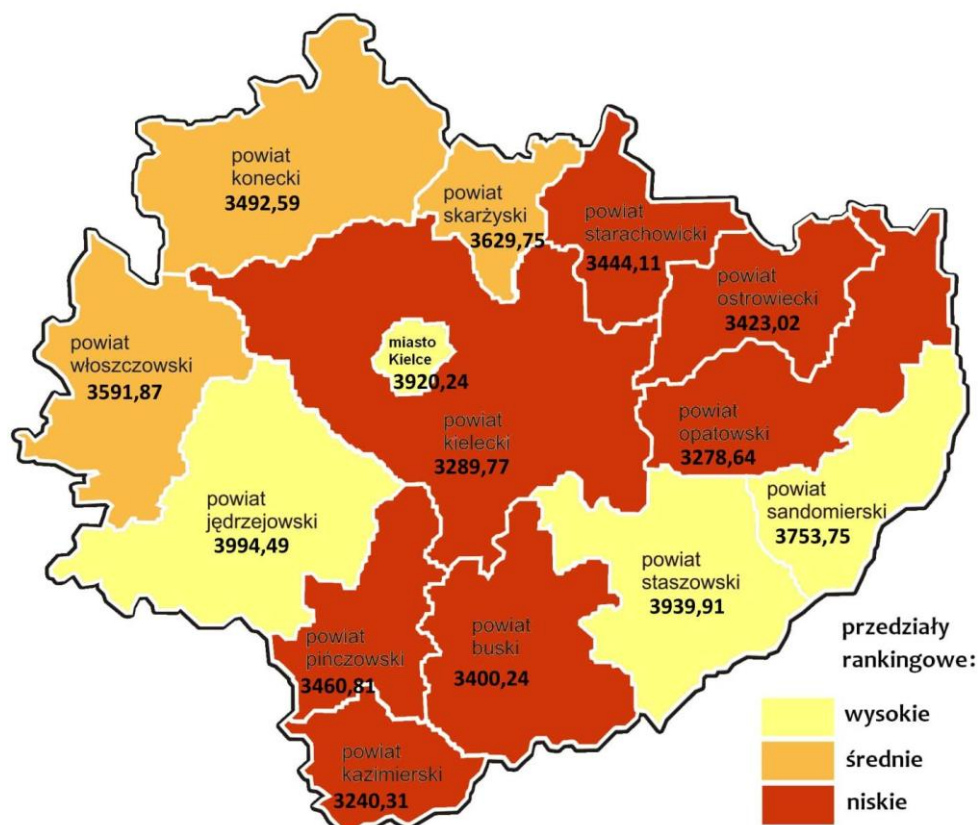
powiatach wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto była niższa niż średnie wynagrodzenie w województwie, które wynosiło 3669,57 zł.

Tabela 11. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w województwie w 2016r.

Powiat	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł]		Wzrost (+) Spadek (-) [zł]	Wartości wskaźnika
	2015	2016		
buski	3301,87	3400,24	+98,37	8
jędrzejowski	3900,83	3994,49	+93,66	1
kazimierski	3142,99	3240,31	+97,32	9
kielecki	3246,51	3289,77	+43,26	9
konecki	3355,31	3492,59	+137,28	6
m. Kielce	3845,52	3920,24	+74,72	1
opatowski	3255,65	3278,64	+22,99	9
ostrowiecki	3342,45	3423,02	+80,57	7
pińczowski	3349,3	3460,81	+111,51	7
sandomierski	3665,14	3753,75	+88,61	3
skarżyski	3448,29	3629,75	+181,46	5
starachowicki	3387,74	3444,11	+56,37	7
staszowski	3760,61	3939,91	+179,30	1
włoszczowski	3510,22	3591,87	+81,65	5

Źródło: „Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2016 roku”, BDL, GUS.

Mapa 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.5 Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Kolejny monetarny czynnik wchodzący w skład indeksu ubóstwa to dochody budżetów samorządów gminnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (tabela 12).

Tabela 12. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca [zł] w 2016r.

Powiat	Gmina	Dochody ogółem [zł]
buski	3 913,93	
	Busko-Zdrój	3 760,67
	Gnojno	3 931,78
	Nowy Korczyn	3 850,25
	Pacanów	3 920,85
	Solec-Zdrój	4 238,64
	Stopnica	3 863,41
	Tuczępy	4 469,25
Wiślica	4 256,17	
jędrzejowski	3 682,57	
	Imielno	3 929,50
	Jędrzejów	3 425,04
	Małogoszcz	3 995,22
	Nagłowice	3 842,09
	Oksa	3 749,07
	Sędziszów	3 938,30
	Słupia Jędrzejowska	3 709,36
Sobków	3 626,89	
Wodzisław	3 488,08	
kazimierski	3 334,26	
	Bejsce	2 879,21
	Czarnocin	3 429,00
	Kazimierza Wielka	3 132,82
	Opatowiec	3 531,52
	Skalbmierz	3 966,09
kielecki	3 955,99	
	Bieliny	3 927,30
	Bodzentyn	3 670,05
	Chęciny	4 184,16
	Chmielnik	3 906,69
	Daleszyce	3 867,58
	Górno	3 731,62
	Łągów	4 386,02
	Łopuszno	3 912,21
	Masłów	3 626,05
	Miedziana Góra	3 526,36
	Mniów	3 805,00
	Morawica	4 114,23
	Nowa Słupia	3 850,30
	Piekoszów	3 806,36
Pierzchnica	3 889,89	
Raków	4 260,79	
Sitkówka-Nowiny	6 795,29	

	Strawczyn	3 740,68
	Zagnańsk	3 368,83
	3 503,59	
konecki	Fałków	4 070,27
	Gowarczów	3 554,36
	Końskie	3 418,51
	Radoszyce	3 817,54
	Ruda Maleniecka	3 761,62
	Słupia (Konecka)	3 976,90
	Smyków	4 205,45
	Stąporków	3 064,96
m. Kielce	5 634,19	
	Kielce	5 634,19
	3 861,23	
opatowski	Baćkowice	3 920,38
	Iwaniska	3 932,54
	Lipnik	3 653,26
	Opatów	3 158,60
	Ożarów	5 246,99
	Sadowie	3 193,46
	Tarłów	3 309,57
	Wojciechowice	3 668,62
	3 422,33	
ostrowiecki	Bałtów	3 289,59
	Bodzechów	3 879,11
	Ćmielów	3 705,32
	Kunów	3 253,31
	Ostrowiec Świętokrzyski	3 517,42
	Waśniów	4 022,86
		3 543,57
pińczowski	Działoszyce	3 673,00
	Kije	3 978,93
	Michałów	3 659,80
	Pińczów	3 460,34
	Złota	3 234,60
		3 788,36
sandomierski	Dwikozy	3 493,36
	Klimontów	3 949,58
	Koprzywnica	3 631,04
	Łoniów	3 679,48
	Obrazów	3 660,11
	Samborzec	3 551,20
	Sandomierz	4 066,70
	Wilczyce	3 580,42
	Zawichost	3 816,94
	3 308,51	
skarżyski	Bliżyn	3 173,48
	Łączna	3 529,20
	Skarżysko-Kościelne	3 274,73
	Skarżysko-Kamienna	3 241,42
	Suchedniów	3 626,53

starachowicki	3 453,99	
	Brody	3 407,06
	Mirzec	3 611,70
	Pawłów	3 784,36
	Starachowice	3 369,14
	Wąchock	3 223,58
staszowski	4 075,86	
	Bogoria	4 539,61
	Łubnice	4 065,55
	Oleśnica	3 795,32
	Osiek	3 947,90
	Połaniec	5 828,11
	Rytwiany	3 603,48
	Staszów	3 423,26
Szydłów	3 569,88	
włoszczowski	3 706,11	
	Kluczewsko	4 154,85
	Krasocin	4 349,91
	Moskorzew	3 526,73
	Radków	3 682,88
	Secemin	3 544,64
	Włoszczowa	3 304,98

Źródło: „Finanse publiczne. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu.”, BDL, GUS.

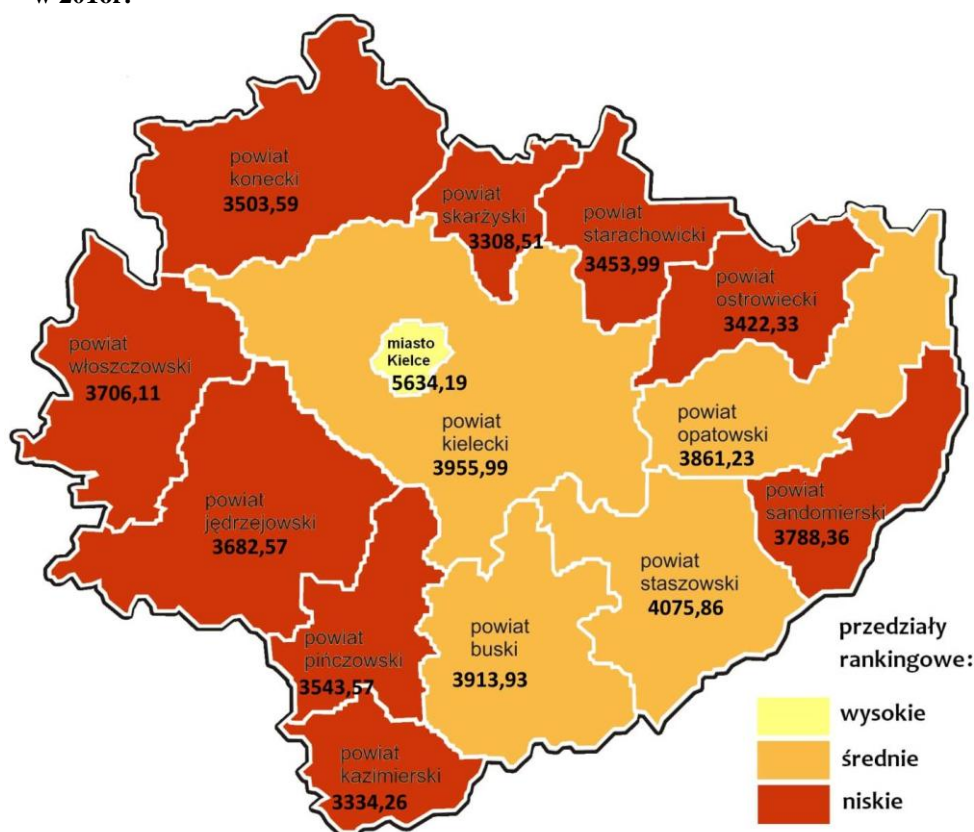
W województwie świętokrzyskim najwyższe dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w m. Kielce (5634,19 zł) i powiatach: staszowskim (4075,86 zł), kieleckim (3955,99 zł) oraz buskim (3913,93 zł). Natomiast najniższe w powiatach: skarżyskim (3308,51 zł) oraz kazimierskim (3334,26 zł) - tabela 13.

Tabela 13. Dochody budżetów gmin [zł] zagregowane do powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Powiat	Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca		Wzrost (+) Spadek (-) [zł]	Wartości wskaznika
	2015	2016		
buski	3689,37	3 913,93	+224,56	7
jędrzejowski	3065,9	3 682,57	+616,67	8
kazimierski	2918,32	3 334,26	+415,94	9
kielecki	3378,01	3 955,99	+577,98	7
konecki	3003,61	3 503,59	+499,98	9
m. Kielce	5497,2	5 634,19	+136,99	1
opatowski	3404,02	3 861,23	+457,21	7
ostrowiecki	2886,15	3 422,33	+536,18	9
pińczowski	3479,01	3 543,57	+64,56	9
sandomierski	3341,66	3 788,36	+446,70	8
skarżyski	2745,81	3 308,51	+562,70	9
starachowicki	2942,7	3 453,99	+511,29	9
staszowski	3611,66	4 075,86	+464,20	7
włoszczowski	3082,78	3 706,11	+623,33	8

Źródło: „Finanse publiczne. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu.”, GUS, 2016.

Mapa 7. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.6 Wskaźnik deprivacji lokalnej

Wskaźnik deprivacji lokalnej wyraża stosunek liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w przeliczeniu na każde 1000 mieszkańców. Osoba i rodzina korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej musi spełniać kryteria dochodowe uprawniające do ich otrzymania. Obecnie obowiązujące kryteria to: dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł, dla osoby w rodzinie – 514 zł.² Co trzy lata następuje weryfikacja kryteriów dochodowych. Wskaźnik ten stanowi jeden z najważniejszych elementów w analizie indeksu ubóstwa w poszczególnych powiatach naszego regionu.

Analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania wskaźnika deprivacji lokalnej tj. stosunek liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w przeliczeniu na każde 1000 mieszkańców, wskazuje, iż w 2016 roku najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej odnotowujemy w powiatach:

² MRPiPS

sandomierskim (139,18), koneckim (133,7) i staszowskim (121,37). Najniższy wskaźnik deprivacji lokalnej odnotowano w m. Kielce (67,17), następnie w powiatach: kazimierskim (75,61), starachowickim (86,54) oraz włoszczowskim (87,75).

Tabela 14. Przyporządkowane wartości wskaźnika dla wskaźnika deprivacji lokalnej.

Powiat	Wskaźnik deprivacji lokalnej		Zmiana w stosunku do 2015 roku	Wartości wskaźnika	*1,2
	2015	2016			
buski	127,7	111,88	-15,82	6	7,2
jędrzejowski	117,51	107,92	-9,59	6	7,2
kazimierski	84,61	75,61	-9,0	2	2,4
kielecki	131,55	108,56	-22,99	6	7,2
konecki	142,76	133,7	-9,06	9	10,8
m. Kielce	73,09	67,17	-5,92	1	1,2
opatowski	107,45	96,85	-10,6	4	4,8
ostrowiecki	122,69	109,41	-13,28	6	7,2
pińczowski	107,45	90,7	-16,75	3	3,6
sandomierski	146,59	139,18	-7,41	9	10,8
skarżyski	115,34	95,98	-19,36	4	4,8
starachowicki	98,03	86,54	-11,49	3	3,6
staszowski	127,67	121,37	-6,3	7	8,4
włoszczowski	99,75	87,75	-12,0	3	3,6

*Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.1 Powiat buski

W powiecie buskim wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 roku wyniósł 111,88. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Gnojno – 213,05, najniższą zaś w gminie Busko-Zdrój – 56,25 (tabela 15).

Tabela 15. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat buski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat buski		
Busko-Zdrój	56,25	- 12,6
Gnojno	213,05	- 4,5
Nowy Korczyn	88,50	- 24,9
Pacanów	115,23	- 7,8
Solec-Zdrój	138,52	- 28,7
Stopnica	80,19	- 8,6
Tuczępy	107,94	- 20,3
Wiślica	95,35	- 19,1
Średnia:	111,88	- 15,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.2 Powiat jędrzejowski

W 2016 roku w powiecie jędrzejowskim najwyższą wartość wskaźnika deprivacji lokalnej odnotowano w gminie Imielno – 224,04, podobnie jak w roku 2015 była to średnia ponad dwukrotnie wyższa od średniej powiatu jędrzejowskiego, która wyniosła 107,92. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w gminach: Sobków – 72,4 oraz Jędrzejów – 78,33 (tabela 16).

Tabela 16. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat jędrzejowski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat jędrzejowski		
Imielno	224,04	- 11,08
Jędrzejów	78,33	- 8,68
Małogoszcz	119,71	- 22,02
Nagłowice	103,48	- 10,9
Oksa	102,82	- 2,29
Sędziszów	81,15	- 6,11
Słupia	94,73	- 6,46
Sobków	72,4	- 5,25
Wodzisław	94,63	- 13,48
Średnia:	107,92	- 9,59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.3 Powiat kazimierski

Wskaźnik deprivacji lokalnej w powiecie kazimierskim w 2016 roku wyniósł 75,61. Najwyższą wartość odnotowano w gminie Skalbmierz – 82,35, najniższą zaś w gminie Kazimierza Wielka – 71,17 (tabela 17).

Tabela 17. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat kazimierski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat kazimierski		
Bejsce	74,99	- 1,62
Czarnocin	75,53	- 2,4
Kazimierza Wielka	71,17	- 4,82
Opatowiec	73,99	- 23,36
Skalbmierz	82,35	- 12,83
Średnia:	75,61	- 9,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.4 Powiat kielecki

W 2016 roku w powiecie kieleckim średnia wartość wskaźnika deprywacji lokalnej wyniosła 108,56. Gminą w której najwięcej osób korzystało ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na 1000 mieszkańców była gmina Raków – 210,64 i było to blisko dwukrotnie więcej od średniej wartości odnotowanej w powiecie kieleckim. Gminą z najniższą wartością omawianego wskaźnika w powiecie kieleckim, jak również w województwie była gmina Piekoszów – 46,32 (tabela 18).

Tabela 18. Wskaźnik deprywacji lokalnej w 2016 – powiat kielecki.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat kielecki		
Bieliny	172,13	- 9,1
Bodzentyn	119,35	- 17,44
Chęciny	84,05	- 8,08
Chmielnik	128,36	- 145,58
Daleszyce	123,79	- 109,75
Górno	125,99	- 36,68
Łagów	93,33	- 2,88
Łopuszno	123,48	- 15,74
Masłów	89,13	- 10,16
Miedziana Góra	70,87	- 7,2
Mniów	117,77	- 2,38
Morawica	60,44	- 11,79
Nowa Słupia	108,25	- 1,11
Piekoszów	46,32	- 7,96
Pierzchnica	147,09	- 10,35
Raków	210,64	- 5,8
Sitkówka-Nowiny	90,17	- 12,3
Strawczyn	88,91	- 12,88
Zagnańsk	62,58	- 9,71
Średnia:	108,56	-22,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.5 Powiat konecki

W powiecie koneckim w 2016 roku, gminą o najniższej wartości wskaźnika była gmina Końskie (74,68), natomiast gminą w której wskaźnik deprywacji lokalnej był najwyższy była gmina Słupia (konecka) – 197,43. Średnia wartość wskaźnika deprywacji lokalnej w powiecie koneckim w analizowanym okresie wyniosła 133,70 (tabela 19).

Tabela 19. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat konecki.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat konecki		
Fałków	146,3	- 18,38
Gowarczów	183,83	- 12,78
Końskie	74,68	- 5,90
Radoszyce	126,71	- 7,38
Ruda Maleniecka	123,23	- 10,90
Słupia (konecka)	197,43	+ 0,69
Smyków	125,79	- 7,70
Stąporków	91,65	- 10,14
Średnia:	133,70	- 9,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.6 Miasto Kielce

W 2016 roku w mieście Kielce średnia wartość wskaźnika deprivacji lokalnej wyniosła 67,17 była ona mniejsza o 5,9% w odniesieniu do 2015 roku (tabela 20).

Tabela 20. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – miasto Kielce.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
miasto Kielce		
Kielce	67,17	- 5,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.7 Powiat opatowski

Na terenie powiatu opatowskiego średnia wartość wskaźnika deprivacji lokalnej wyniosła 96,85. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Iwaniska 147,32, najniższą w gminach: Opatów – 62,43 oraz Sadowie – 66,27 (tabela 21).

Tabela 21. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat opatowski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat opatowski		
Baćkowice	78,86	- 11,03
Iwaniska	147,32	- 7,43
Lipnik	83,99	- 18,52
Opatów	62,43	- 3,34
Ożarów	115,22	- 4,14
Sadowie	66,27	- 8,93
Tarłów	114,43	- 14,29
Wojciechowice	106,27	- 17,16
Średnia:	96,85	- 10,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.8 Powiat ostrowiecki

W powiecie ostrowieckim w 2016 roku najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w gminie Kunów – 136,55, najniższą zaś (ponad dwukrotnie niższą od średniej powiatu ostrowieckiego, która wyniosła 109,41), w gminie Ostrowiec Świętokrzyski – 45,73 (tabela 22).

Tabela 22. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat ostrowiecki.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat ostrowiecki		
Bałtów	123,74	- 21,32
Bodzechów	93,48	- 14,42
Ćmielów	125,43	- 3,36
Kunów	136,55	- 11,28
Ostrowiec Świętokrzyski	45,73	- 10,23
Waśniów	131,51	- 19,08
Średnia:	109,41	- 13,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.9 Powiat pińczowski

W 2016 roku wskaźnik deprivacji lokalnej w powiecie pińczowskim wyniósł 90,70. Gminą, w której wartość wskaźnika była najwyższa, była gmina Kije – 142,92. Gminą w powiecie w której zanotowano najniższy wskaźnik była gmina Pińczów – 57,47 (tabela 23).

Tabela 23. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat pińczowski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat pińczowski		
Działoszyce	107,52	+ 14,43
Kije	142,92	- 9,96
Michałów	86,51	- 81
Pińczów	57,47	- 4,01
Złota	59,06	- 3,25
Średnia:	90,70	- 16,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.10 Powiat sandomierski

W powiecie sandomierskim wskaźnik deprivacji lokalnej wyniósł 139,18 i była to najwyższa wartość odnotowana w regionie. W gminie Samborzec odnotowano najwyższą wartość wskaźnika, która wyniosła 210,21, natomiast najniższa wartość wystąpiła w gminie Sandomierz i wyniosła 48,17 (tabela 24).

Tabela 24. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat sandomierski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat sandomierski		
Dwikozy	94,34	- 23,87
Klimontów	172,39	- 19,06
Koprzywnica	96,44	- 13,73
Łoniów	194,3	- 2,09
Obrazów	156,77	+ 8,39
Samborzec	210,21	- 12,98
Sandomierz	48,17	- 5,72
Wilczyce	154,58	+ 6,79
Zawichost	125,46	- 4,36
Średnia:	139,18	- 7,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.11 Powiat skarżyski

W roku analizy w powiecie skarżyskim wskaźnik deprivacji lokalnej wyniósł 95,98. Gminą z najwyższą wartością ww. wskaźnika była gmina Bliżyn (122,39), z najniższą zaś gmina Suchedniów (64,45) - tabela 25.

Tabela 25. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat skarżyski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat skarżyski		
Bliżyn	122,39	+ 1,46
Łączna	105,43	- 94,57
Skarżysko-Kościelne	121,27	+ 5,2
Skarżysko-Kamienna	66,35	- 10,71
Suchedniów	64,45	+ 1,83
Średnia:	95,98	- 19,36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.12 Powiat starachowicki

Wskaźnik deprivacji lokalnej w powiecie starachowickim wyniósł 86,54. W gminie Pawłów odnotowano najwyższą wartość wskaźnika, który wyniósł 119,64, natomiast najniższą wartość 68,53 odnotowano w gminie Starachowice (tabela 26).

Tabela 26. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat starachowicki.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat starachowicki		
Brody	94,45	- 11,87
Mirzec	78,12	- 14,25
Pawłów	119,64	- 24,96
Starachowice	68,53	- 5,31
Wąchock	71,97	- 1,03
Średnia:	86,54	- 11,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.13 Powiat staszowski

Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w powiecie staszowskim wyniosła 121,37. W gminie Łubnice przedmiotowy wskaźnik wyniósł 203,01 i był najwyższy w powiecie staszowskim, najniższy wystąpił w gminie Staszów (80,36) - tabela 27.

Tabela 27. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat staszowski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat staszowski		
Bogoria	173,34	- 18,68
Łubnice	203,01	- 5,42
Oleśnica	107,22	- 2,35
Osiek	126,22	+ 4,41
Połaniec	126,69	- 11,85
Rytwiany	76,46	- 6,43
Staszów	80,36	- 2,37
Szydłów	77,69	- 7,68
Średnia:	121,37	- 6,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.6.14 Powiat włoszczowski

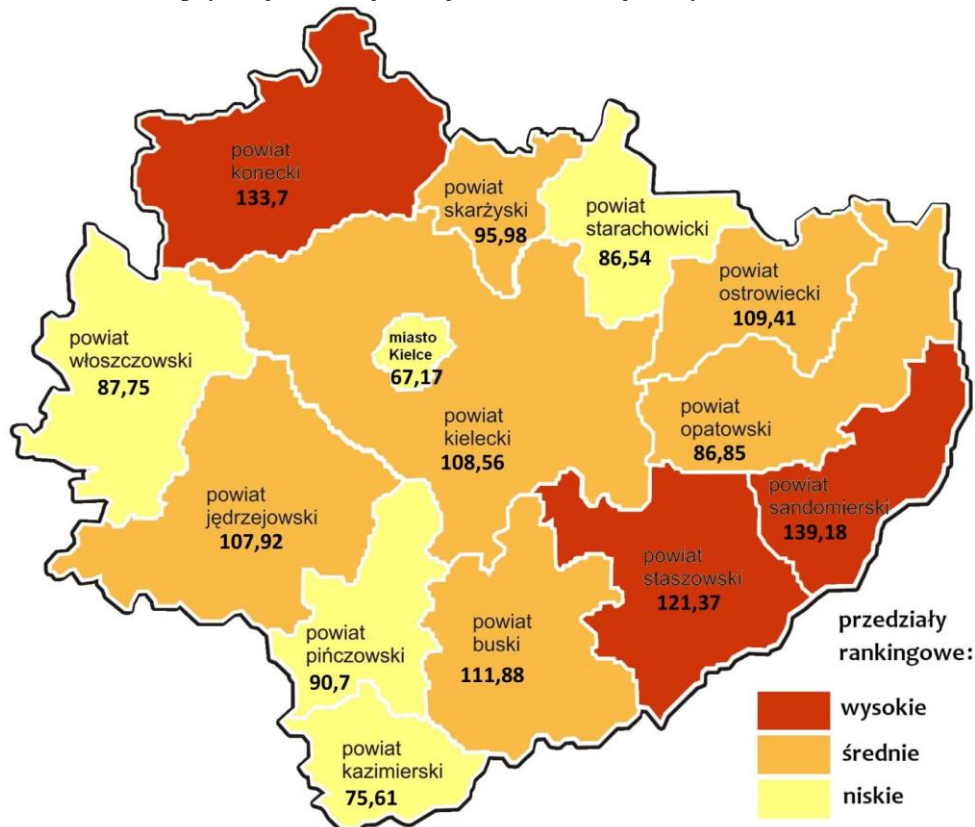
Wskaźnik deprivacji lokalnej w powiecie włoszczowskim wyniósł 87,75. Najniższa wartość wystąpiła w gminie Włoszczowa (57,76), najwyższa w gminie Radków (126,08) - tabela 28.

Tabela 28. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat włoszczowski.

Gmina	Wartość wskaźnika w 2016r.	Zmiana w stosunku do 2015r.
powiat włoszczowski		
Kluczewsko	93,36	- 9,11
Krasocin	83,48	- 21,0
Moskorzew	86,28	+ 0,41
Radków	126,08	- 12,16
Secemin	79,52	- 16,86
Włoszczowa	57,76	- 13,29
Średnia:	87,75	- 12,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.7 Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej

Kolejnym istotnym, niemonetarnym wskaźnikiem określającym zarówno poziom zagrożenia ubóstwem, jak i jednocześnie charakteryzującym strukturę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wyrażający iloraz liczby osób, które w ciągu ostatnich 3 lat były zarejestrowane w systemie pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy w ogólnej liczby świadczeniobiorców.

W 2016 roku procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim wyniósł 60% w odniesieniu do 2015 roku nastąpił wzrost o 2% ww. wskaźnika.

Najwyższy wskaźnik odsetka osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej zanotowano mieście Kielce (68%), następnie w powiatach: opatowskim (66,1%), buskim (66,1%) oraz starachowickim (62,4%). Najniższą wartość wskaźnika osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej odnotowano w powiecie kieleckim (55,5%) - tabela 29.

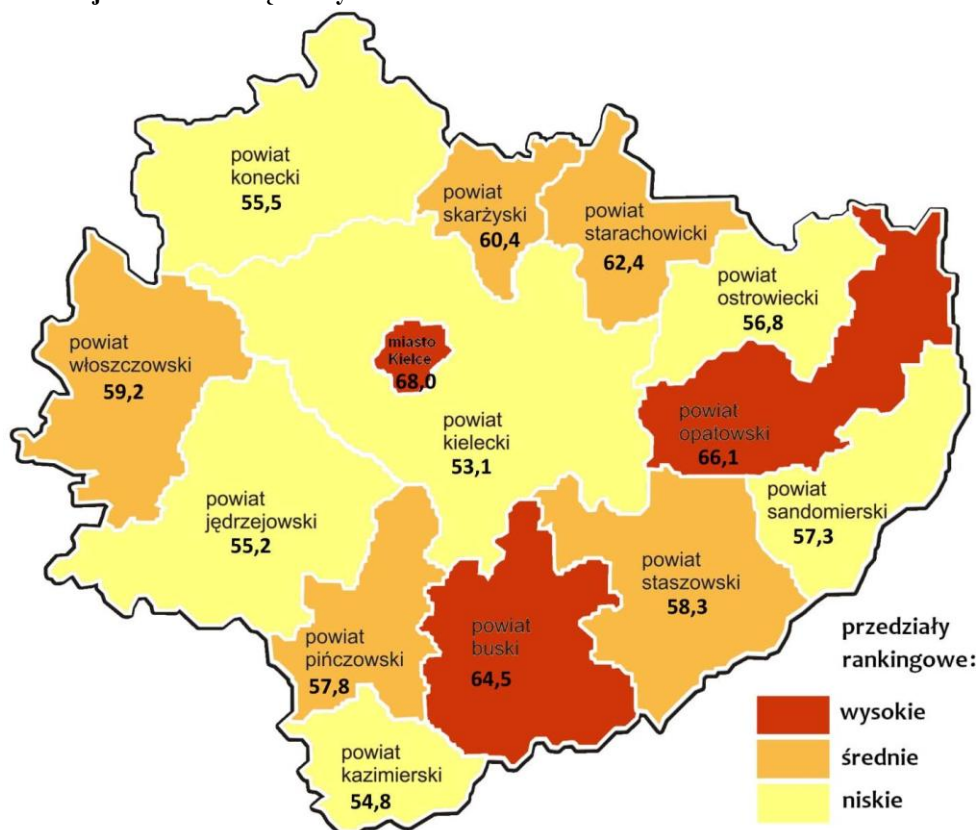
Tabela 29. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w 2016r.

Powiat	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w %		Zmiana w stosunku do 2015r.	Wartości wskaźnika	*1,2
	2015	2016			
buski	56,8	64,5	+7,8	8	9,6
jędrzejowski	57,1	55,2	-1,9	2	2,4
kazimierski	64,2	54,8	-9,4	2	2,4
kielecki	53,8	53,1	-0,8	1	1,2
konecki	56,1	55,5	-0,6	2	2,4
m. Kielce	66,0	68,0	+2,0	9	10,8
opatowski	58,3	66,1	+7,9	9	10,8
ostrowiecki	58,0	56,8	-1,2	3	3,6
pińczowski	48,2	57,8	+9,6	4	4,8
sandomierski	53,3	57,3	+4,0	3	3,6
skarżyski	61,6	60,4	-1,2	5	6
starachowicki	61,8	62,4	+0,6	6	7,2
staszowski	58,6	58,3	-0,4	4	4,8
włoszczowski	62,8	59,2	-3,7	4	4,8

Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 9. Odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.8 Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu wielodzietności

Niemonetarnym wskaźnikiem wchodzącym w skład indeksu ubóstwa jest odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej. Według definicji GUS za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę z trójką i więcej dzieci. Rodziny wielodzietne należą do grupy zagrożonej ubóstwem. W 2016 roku w skali kraju problem ubóstwa skrajnego dotyka 14% rodzin z 4 i więcej dziećmi na utrzymaniu. W stosunku do 2015 roku odsetek ten zmniejszył się o 4,1%.

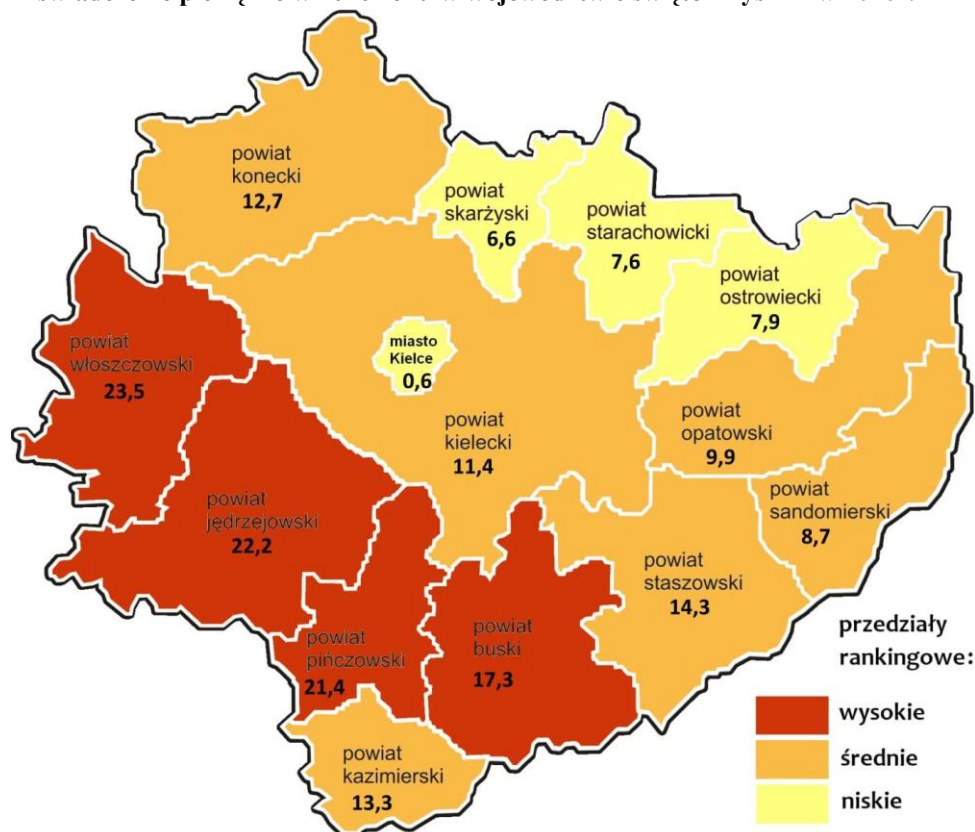
Średnia wartość wskaźnika rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016 roku w województwie świętokrzyskim wyniosła 12,67%. Najniższy ww. wskaźnik podobnie jak w latach ubiegłych odnotowano w mieście Kielce – wyniósł on 0,6%, najwyższy zaś w powiatach: włoszczowskim (23,5%), jędrzejowskim (22,2%) oraz buskim (21,4%) - tabela 30.

Tabela 30. Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016r.

Powiat	Wskaźnik rodzin wielodzietnych [%] (wielodzietność/l. rodzin, którym przyznano świadczenie pieniężne*100)		Zmiana w stosunku do 2015r.	Wartości wskaźnika
	2015	2016		
buski	15,6	17,3	+1,7	7
jędrzejowski	23,4	22,2	-1,2	9
kazimierski	12,7	13,3	+0,6	6
kielecki	9,7	11,4	+1,7	5
konecki	14,8	12,7	-2,1	5
m. Kielce	0,5	0,6	+0,1	1
opatowski	8,5	9,9	+1,4	4
ostrowiecki	7,7	7,9	+0,2	3
pińczowski	15,5	21,4	+5,9	9
sandomierski	9,4	8,7	-0,7	4
skarżyski	7,7	6,6	-1,1	3
starachowicki	8,0	7,6	-0,4	3
staszowski	16,6	14,3	-2,3	6
włoszczowski	24,4	23,5	-0,9	9

*Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne 2015r. – po korekcie CAS.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 10. Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016 roku w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

3.9 Rodziny niepełne

Niezwykle istotnym wskaźnikiem określającym poziom zagrożenia ubóstwem, jak również charakteryzującym strukturę rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wskaźnik wyrażający stosunek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej do rzeczywistej liczby rodzin objętych pomocą społeczną (świadczeniami przyznanymi bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

W 2016 roku wskaźnik rodzin niepełnych korzystających z wyżej określonej pomocy społecznej dla województwa świętokrzyskiego wyniósł 9,23%. Najniższy wskaźnik rodzin niepełnych w ubiegłym roku zanotowano w powiecie kazimierskim, uplasował się on na poziomie 6,7%. Natomiast jedne z najniższych wartości tego wskaźnika zanotowano także w powiatach: buskim (7,3%) oraz opatowskim i włoszczowskim (po 7,4%).

Najwyższą wartość wskaźnika 12,1% odnotowano w m. Kielce, nieco niższą w powiatach: sandomierskim (10,8%) oraz kieleckim i staszowskim (po 10,3%). W skali województwa świętokrzyskiego wartości tego wskaźnika w 8 powiatach przekroczyły jego średnią wartość (tabela 31).

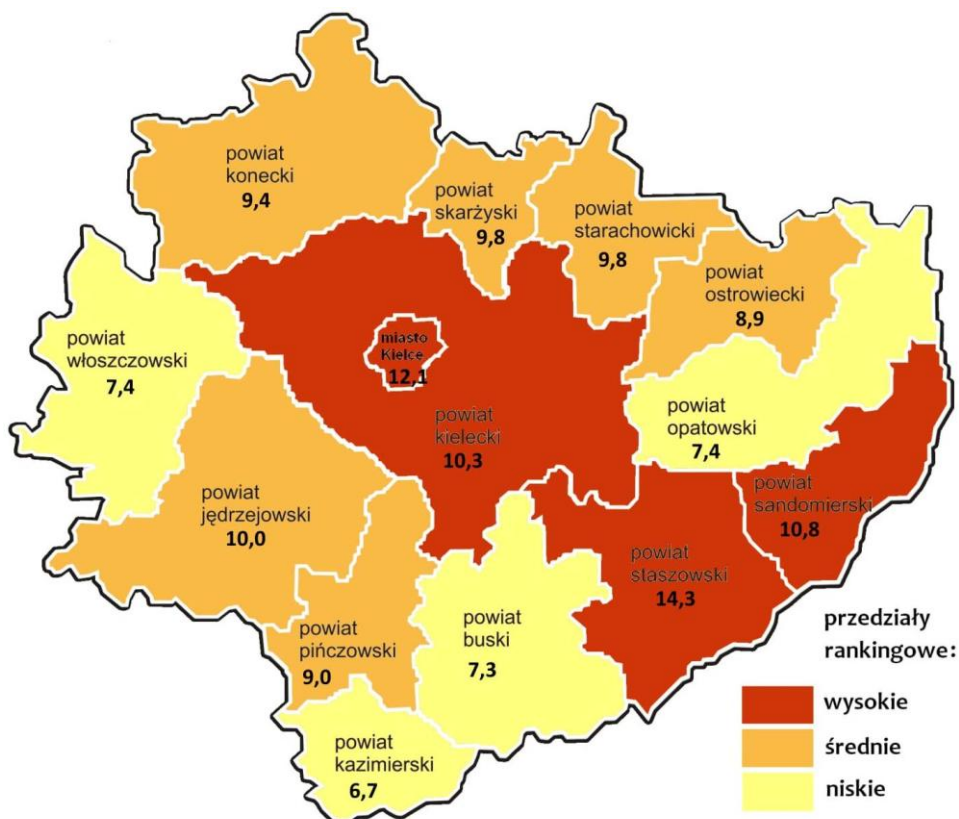
Tabela 31. Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2016r.

Powiat	Wskaźnik rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej [%]		Zmiana w stosunku do 2015 roku	Przyporządkowana wartość wskaźnika
	2015	2016		
buski	7,6	7,3	-0,3	2
jędrzejowski	10,9	10,0	-0,9	6
kazimierski	8,4	6,7	-1,7	1
kielecki	10,7	10,3	-0,4	7
konecki	10,1	9,4	-0,7	5
m. Kielce	13,5	12,1	-1,4	9
opatowski	8,6	7,4	-1,2	2
ostrowiecki	11,0	8,9	-2,1	4
pińczowski	8,3	9,0	+0,7	4
sandomierski	11,0	10,8	-0,2	7
skarżyski	10,1	9,8	-0,3	6
starachowicki	10,3	9,8	-0,5	6
staszowski	10,5	10,3	-0,2	7
włoszczowski	8,6	7,4	-1,2	2

* Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2015 roku – po korekcie CAS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 11. Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016 roku w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

4. Indeks ubóstwa

W oparciu o zestawienie danych wyjściowych w wyniku przeprowadzonych procedur tj. przypisaniu poszczególnym wskaźnikom wchodzącym w skład indeksu wartość w skali od 1 do 9 oraz nadaniu rang trzem wskaźnikom poprzez pomnożenie ich wartości przez 1,2 uznając, iż mają one dominujący wpływ w analizie zasięgu ubóstwa, zbudowany został Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim. Uzyskane w ten sposób zestawienie powiatów pozwala na obserwację wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem. Na podstawie wartości indeksu ubóstwa określony został poziom zagrożenia ubóstwem w poszczególnych powiatach regionu świętokrzyskiego (tabela 32).

Tabela 32. Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w 2016r.

Powiat	Stopa bezrobocia	Długotrwałe bezrobocie*	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie	Dochody i wydatki JST na 1 mieszkańca	Wskaźnik deprivacji lokalnej*	Długotrwałe korzystający z pomocy społecznej*	Indeks rodzin wielodzietnych	Indeks rodzin niepełnych	Ranking
buski	1	1,2	8	7	7,2	9,6	7	2	43,0
jędrzejowski	3	9,6	1	8	7,2	2,4	9	6	46,2
kazimierski	3	10,8	9	9	2,4	2,4	6	1	43,6
kielecki	6	1,2	9	7	7,2	1,2	5	7	43,6
konecki	6	1,2	6	9	10,8	2,4	5	5	45,4
m. Kielce	2	8,4	1	1	1,2	10,8	1	9	34,4
opatowski	8	10,8	9	7	4,8	10,8	4	2	56,4
ostrowiecki	6	6	7	9	7,2	3,6	3	4	45,8
pińczowski	2	7,2	7	9	3,6	4,8	9	4	46,6
sandomierski	3	6	3	8	10,8	3,6	4	7	45,4
skarżyski	9	8,4	5	9	4,8	6,0	3	6	51,2
starachowicki	4	6	7	9	3,6	7,2	3	6	45,8
staszowski	3	1,2	1	7	8,4	4,8	6	7	38,4
włoszczowski	3	4,8	5	8	3,6	4,8	9	2	40,2

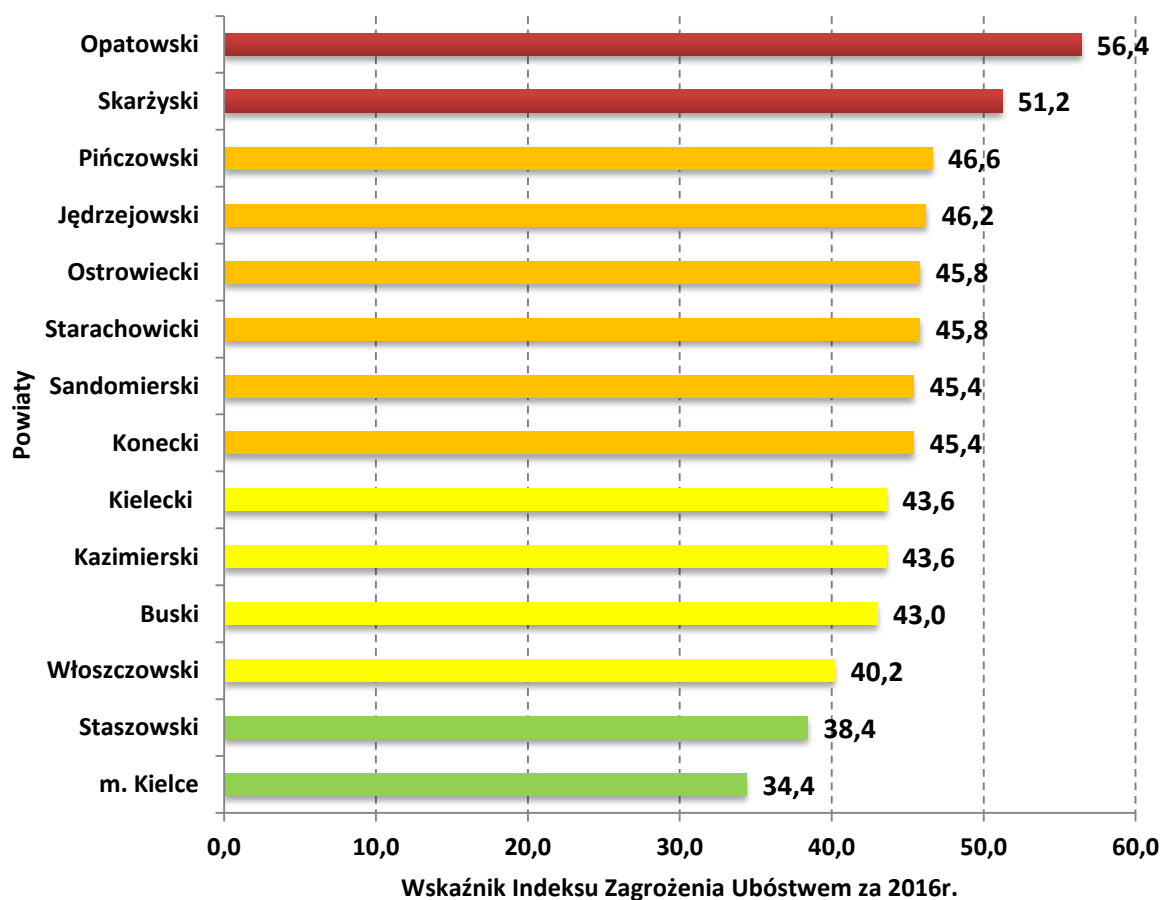
*Wartość uzyskanych wskaźników pomnożona została x 1.2

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Tabela 33. Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016.

Powiat	Indeks zagrożenia ubóstwem		Zmiana w stosunku do 2015r.
	2015	2016	
Opatowski	52,0	56,4	+4,4
Skarżyski	56,2	51,2	-5,0
Pińczowski	36,2	46,6	+10,4
Jędrzejowski	49,8	46,2	-3,6
Ostrowiecki	51,4	45,8	-5,6
Starachowicki	46,2	45,8	-0,4
Konecki	53,4	45,4	-8,0
Sandomierski	42,4	45,4	3,0
Kazimierski	52,0	43,6	-8,4
Kielecki	45,8	43,6	-2,2
Buski	40,0	43,0	+3,0
Włoszczowski	44,0	40,2	-3,8
Staszowski	38,8	38,4	-0,4
m. Kielce	32,2	34,4	+2,2
Świętokrzyskie:	44,7	45,7	-1,0

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Wykres 7. Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Tabela 34. Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2016r.

Przedział	Stopień zagrożenia ubóstwem
do 40,0	umiarkowany
40,1-45,0	średni
45,1-50,0	wysoki
50,1 i wyżej	bardzo wysoki

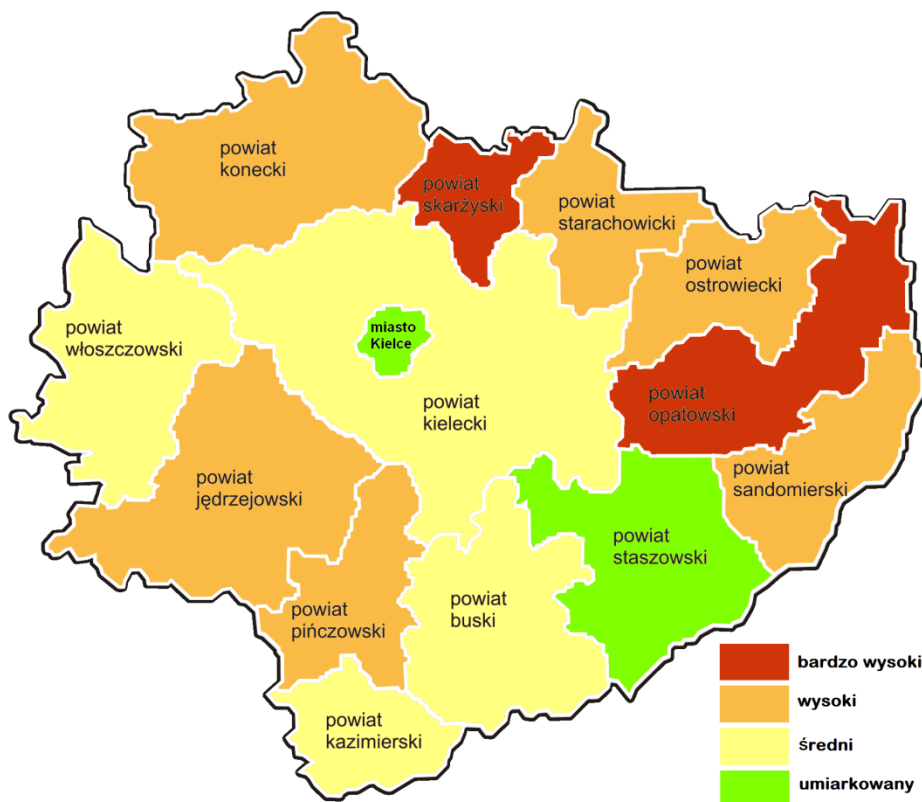
Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Tabela 35. Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016r.

Powiat	Stopień zagrożenia ubóstwem
buski	średni
jędrzejowski	wysoki
kazimierski	średni
kielecki	średni
konecki	wysoki
m. Kielce	umiarkowany
opatowski	bardzo wysoki
ostrowiecki	wysoki
pińczowski	wysoki
sandomierski	wysoki
skarżyski	bardzo wysoki
starachowicki	wysoki
staszowski	umiarkowany
włoszczowski	średni

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Mapa 12. Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Indeks zagrożenia ubóstwem jest narzędziem umożliwiającym dokonanie rankingu powiatów pod względem zagrożenia ubóstwem. Według założonych w analizie przedziałów największe zagrożenie ubóstwem odnotowano w powiecie opatowskim i skarżyskim. Sześć powiatów jest zagrożonych ubóstwem w stopniu wysokim (pińczowski, jędrzejowski, ostrowiecki, starachowicki, sandomierski i konecki). W czterech świętokrzyskich powiatach odnotowano zagrożenie ubóstwem w stopniu średnim, natomiast **relatywnie najkorzystniejsza sytuacja występuje w stolicy województwa - mieście Kielce oraz w powiecie staszowskim.**

Dane o stopniu zagrożenia ubóstwem w województwie, otrzymano sumując ranking końcowy uzyskany z danych cząstkowych poszczególnych wskaźników w podziale na powiaty, a następnie podzielono przez ilość powiatów. Tym samym, otrzymano ogólny wskaźnik Indeksu zagrożenia ubóstwem dla województwa świętokrzyskiego za 2016 rok wynoszący **45,7 - mniejszy o -1,0** w stosunku do 2015 roku.

Tabela 36. Zmienne wykorzystywane do opracowanie indeksu ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2012 – 2016.

Wskaźniki	Średnia wartość dla woj. świętokrzyskiego				
	2012	2013	2014	2015	2016
Stopa bezrobocia	16,2%	16,9%	14,2%	12,5%	10,8%
% udział osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych	36,8%	38,2%	41,9%	56,1%	55,0%
Wskaźnik deprivacji lokalnej – liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	132,10	113,87	118,86	114,48%	102,33%
Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej	58%	56%	56%	58%	60%
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	3 159,64 zł	3244,37 zł	3 435,93 zł	3580,62 zł	3669,57 zł
Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca	3 019,28 zł	3124,86 zł	3 218,02 zł	3561,15 zł	3998,64 zł
Liczba osób w rodzinach wielodzietnych otrzymujących pomoc w łącznej liczbie osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	26,7%	23,3%	10,1%	12,5%	12,7%
Liczba osób w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy w łącznej liczbie osób w rodzinach otrzymujących pomoc społeczną	12,5%	13,7%	15,9%	10,0%	9,2%

Źródło: Opracowanie własne Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

5. Podsumowanie i wnioski

Ubóstwo to pojęcie ekonomiczne i socjologiczne określające stały brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności m.in.: w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Zjawisko ubóstwa dotyczące gospodarstwa domowe i osoby stanowi zagrożenie dla realizacji celów lub zadań życiowych.

Ze względu na wielowymiarowy aspekt zjawiska ubóstwa w kraju, dotychczas nie opracowano jednej uniwersalnej metody określania skali tego zjawiska. Główny Urząd Statystyczny od lat dziewięćdziesiątych w systematycznie publikuje dane dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego, szacowanego w oparciu o wyniki badania budżetów gospodarstw domowych, przy zastosowaniu trzech granic ubóstwa. Uwzględnienie kilku, a nie jednej wybranej granicy wynika m.in. z faktu, iż żadna z granic nie została określona w Polsce jako granica urzędowa, a z metodologicznego punktu widzenia nie ma podstaw, aby bezspornie preferować którąś z nich. Każda ma bowiem zalety i wady oraz odmienną interpretację.

Publikowane w opracowaniu „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce” przez GUS granice ubóstwa dają obraz sytuacji w zakresie zasięgu ubóstwa w poszczególnych województwach. Na podstawie cyklicznych analiz dany z GUS, można dokonywać obserwacji tendencji w zakresie zasięgu ubóstwa na przestrzeni lat. Na podstawie opracowanych danych przez GUS za 2016 rok stwierdzamy, iż w województwie świętokrzyskim mamy do czynienia ze spadkiem zasięgu ubóstwa mierzonego według skrajnej granicy (minimum egzystencji) i spadkiem relatywnej granicy ubóstwa.

Opracowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem w regionie na podstawie zbudowanego indeksu jest obrazem zróżnicowania tego zjawiska notowanym w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. W 2016 roku zagrożenie ubóstwem w większości powiatów maleje. Zagregowane dane wskazują jednak, że w świętokrzyskich powiatach w dalszym ciągu utrzymuje się wysoki poziom zagrożenia ubóstwem. W oparciu o opracowane dane zawarte w Indeksie zagrożenia ubóstwem województwa świętokrzyskiego za 2016 rok umiarkowany stopień zagrożenia ubóstwem odnotowano w mieście Kielce i powiecie staszowskim. W stopniu bardzo wysokim zagrożeni ubóstwem są mieszkańcy powiatów: opatowskiego i skarżyskiego, w których odnotowano najwyższy wartości indeksu.

Na spadek zagrożenia ubóstwem mieszkańców regionu w 2016 roku wpływ miał odnotowany spadek stopy bezrobocia oraz odsetek osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych, spadek w zakresie wskaźnika deprivacji lokalnej oraz wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto i dochodów budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Jednym z czynników, który wpłynął na zmniejszenie zasięgu ubóstwa w regionie i kraju jest wprowadzony od kwietnia 2016 roku *Programu Rodzina 500 plus*, który polega na wsparciu finansowym rodzin z dziećmi w wysokości kwoty 500 zł na drugie i następne dziecko, aż do ukończenia przez nie 18 roku życia, bez względu na status finansowy rodziny. Na pierwsze lub jedyne dziecko rodzice, opiekunowie prawni lub opiekunowie faktyczni otrzymują świadczenie po spełnieniu kryterium dochodowego: 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1200 zł netto na osobę, jeśli w rodzinie jest wychowywane dziecko niepełnosprawne. Uprawnionymi do otrzymania wsparcia na wszystkie dzieci, niezależnie od dochodu, są także rodzinne domy dziecka, rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze. Środki w ramach programu były wypłacane sukcesywnie począwszy od kwietnia do grudnia 2016 roku³. Efektem wsparcia rodzin jest z jednej strony przesunięcie roli państwa w kierunku większej wrażliwości społecznej, z drugiej zaś – ryzyko „klientelizmu”. Negatywnym skutkiem wprowadzenia rządowego programu "Rodzina 500 plus" może być wycofanie się kobiet z rynku pracy.

Problem ubóstwa jest zjawiskiem, którego przeciwdziałanie wymaga kompleksowych działań na szczeblu administracji rządowej oraz samorządowej. Istotne jest wdrażanie rozwiązań systemowych w zakresie aktywnej polityki społecznej zmniejszającej skalę zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego skorelowanego z polityką służącą stabilnemu wzrostowi gospodarczemu oraz polityce na rzecz wzrostu zatrudnienia. Konieczne są wszelkiego rodzaju długofalowe interwencje pomocowe kierowane do osób ubogich, jak również zagrożonych ubóstwem. Powinny to być działania dopasowane do konkretnych kategorii ubogich tj.: bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych, mieszkańców wsi lub też dużych miast. Działania te muszą uwzględniać rzeczywiste i zróżnicowane potrzeby tych osób oraz powinny zmierzać do ich aktywizacji i pełnego usamodzielnienia. Bardzo ważną kwestią jest mobilizacja samych osób ubogich do wzięcia przez nich odpowiedzialności za swój los.

³ Komentarz. *Rodzina 500 plus, Zasięg Ubóstwa Ekonomicznego w Polsce w 2016r. GUS.*

Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2016 rok i dokonana w nim analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem w regionie stanowi materiał, który może być pomocny w zakresie koncentracji wsparcia w ramach rozdysponowania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w zakresie celu tematycznego: 9 tj. *Walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*. Opracowana diagnoza może być pomocna także dla władz centralnych i samorządowych w adresowaniu interwencji, której celem winna być poprawa sytuacji w zakresie poziomu życia mieszkańców oraz przeciwdziałaniu zjawiska ubóstwa.

Diagnoza zjawiska ubóstwa w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem sytuacji ekonomicznej i społeczno – demograficznej województwa świętokrzyskiego pozwala na określenie przyczyn tego zjawiska. Są to:

- niski stopień urbanizacji,
- wysoka stopa bezrobocia w odniesieniu do kraju,
- struktura gospodarki regionu w której dominują mało efektywne działy produkcji,
- obserwowany proces depopulacji mieszkańców województwa skutkujący niekorzystnymi trendami demograficznymi,
- przeciętny dochód na jednego mieszkańca poniżej średniej krajowej,
- znaczący odsetek osób pracujących w rolnictwie,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- wrażliwość gospodarki regionu na zmiany koniunktury – kryzys gospodarczy,
- wzrost odsetka osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej z ogólnej liczby świadczeniobiorców,
- utrzymujący się na stałym poziomie odsetek rodzin wielodzietnych i rodzin niepełnych otrzymujących pomoc społeczną.

6. Spis map, tabel i wykresów

SPIS TABEL:

Tabela 1.	Zasięg ubóstwa według grup społeczno – ekonomicznych gospodarstw domowych w latach 2013 – 2016.	8
Tabela 2.	Zasięg ubóstwa według typów gospodarstw domowych w latach 2013 – 2016	9
Tabela 3.	Zasięg ubóstwa według poziomu wykształcenia głowy gospodarza domowego* w latach 2013 – 2016..	10
Tabela 4.	Zasięg ubóstwa według województw w latach 2013 – 2016	13
Tabela 5.	Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa.	17
Tabela 6.	Bezrobocie w Polsce w latach 2015 – 2016.....	18
Tabela 7.	Zmiana stopy bezrobocia wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2016r. w stosunku do 2013r.....	19
Tabela 8.	Bezrobocie w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016 roku.....	20
Tabela 9.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem (%) w latach 2015-2016	22
Tabela 10.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce w 2016r	23
Tabela 11.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie w 2016r.....	24
Tabela 12.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2016r	25
Tabela 13.	Dochody budżetów gmin zagregowane do powiatów w przeliczeniu na jednego mieszkańca	27
Tabela 14.	Przyporządkowane wartości wskaźnika dla wskaźnika deprivacji lokalnej	29
Tabela 15.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat buski.....	29
Tabela 16.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat jędrzejowski	30
Tabela 17.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat kazimierski.....	30
Tabela 18.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat kielecki.....	31
Tabela 19.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat konecki.....	32
Tabela 20.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – miasto Kielce	32
Tabela 21.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat opatowski.....	32
Tabela 22.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat ostrowiecki.....	33
Tabela 23.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat pińczowski.....	33
Tabela 24.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat sandomierski	34
Tabela 25.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat skarżyski	34

Tabela 26.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat starachowicki	35
Tabela 27.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat staszowski	35
Tabela 28.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2016 – powiat włoszczowski	36
Tabela 29.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w 2016r	37
Tabela 30.	Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016r.	39
Tabela 31.	Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2016r	40
Tabela 32.	Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w 2016r	42
Tabela 33.	Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016	43
Tabela 34.	Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2016r	44
Tabela 35.	Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016 roku	44
Tabela 36.	Zmienne wykorzystywane do opracowanie indeksu ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2012 – 2016	46

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1.	Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2008-2016 według przyjętych granic ubóstwa.	6
Wykres 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku wg grup społeczno ekonomicznych (% osób w gospodarstwach domowych)	7
Wykres 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku wg typów gospodarstw domowych (% osób w gospodarstwach domowych)	9
Wykres 4.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku wg klasy miejscowości zamieszkania (% osób w gospodarstwach domowych)	11
Wykres 5.	Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2011 – 2015	12
Wykres 6.	Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w latach 2013 – 2016	19
Wykres 7.	Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim	43

SPIS MAP:

Mapa 1.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2016 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych.	14
Mapa 2.	Zasięg ubóstwa relatywnego w 2016 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych.	14

Mapa 3.	Zasięg ubóstwa ustawowego w 2016 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych.	15
Mapa 4.	Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2016r.	21
Mapa 5.	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w 2016r	22
Mapa 6.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie świętokrzyskim w 2016r.	24
Mapa 7.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie świętokrzyskim w 2016r ..	28
Mapa 8.	Wskaźnik deprivacji lokalnej w województwie świętokrzyskim w 2016r..	36
Mapa 9.	Odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w 2016r.....	38
Mapa 10.	Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016 roku w województwie świętokrzyskim w 2016r ..	39
Mapa 11.	Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2016 roku w województwie świętokrzyskim w 2016r..	41
Mapa 12.	Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016r..	44

ANEKS

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania Indeksu Zagrożenia Ubóstwem za 2016 rok.

X 1. Stopa bezrobocia (wskaźnik w % liczby bezrobotnych do liczby czynnych zawodowo).

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 7,0	1
7,1-8,5	2
8,6-10,0	3
10,1-11,5	4
11,6-13,0	5
13,1-14,5	6
14,6-16,0	7
16,1-17,5	8
17,6 i więcej	9

X 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem (%).

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 47,6	1
47,7-49,9	2
50,0-52,2	3
52,3-54,5	4
54,6-56,8	5
56,9-59,1	6
59,2-61,4	7
61,5-63,7	8
63,8 i więcej	9

X 3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł].

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 3323,99	9
3324,00-3407,99	8
3408,00-3491,99	7
3492,00-3575,99	6
3576,00-3659,99	5
3660,00-3743,99	4
3744,00-3827,99	3
3828,00-3911,99	2
3912,00 i wyżej	1

X 4. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł].

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 3566,99	9
3567,00-3824,99	8
3825,00-4082,99	7
4083,00-4340,99	6
4341,00-4598,99	5
4599,00-4856,99	4
4857,00-5114,99	3
5115,00-5372,99	2
5373,00 i wyżej	1

X 5. Wskaźnik deprivacji lokalnej.

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 74,9	1
75,0-82,9	2
83,0-90,9	3
91,0-98,9	4
99,0-106,9	5
107,0-114,9	6
115,0-122,9	7
123,0-130,9	8
131,0 i wyżej	9

X 6. Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej.

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 54,5	1
54,6-56,1	2
56,2-57,7	3
57,8-59,3	4
59,4-60,9	5
61,0-62,5	6
62,6-64,1	7
64,2-65,7	8
65,8 i wyżej	9

X 7. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej.

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 3,0	1
3,1-5,5	2
5,6-8,0	3
8,1-10,5	4
10,6-13,0	5
13,1-15,5	6
15,6-18,0	7
18,1-20,5	8
20,6 i wyżej	9

X 8. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej.

Przedziały rankingowe na potrzeby opracowania indeksu ubóstwa	Wartość wskaźnika
do 7,2	1
7,3-7,8	2
7,9-8,4	3
8,5-9,0	4
9,1-9,6	5
9,7-10,2	6
10,3-10,8	7
10,9-11,4	8
11,5 i wyżej	9